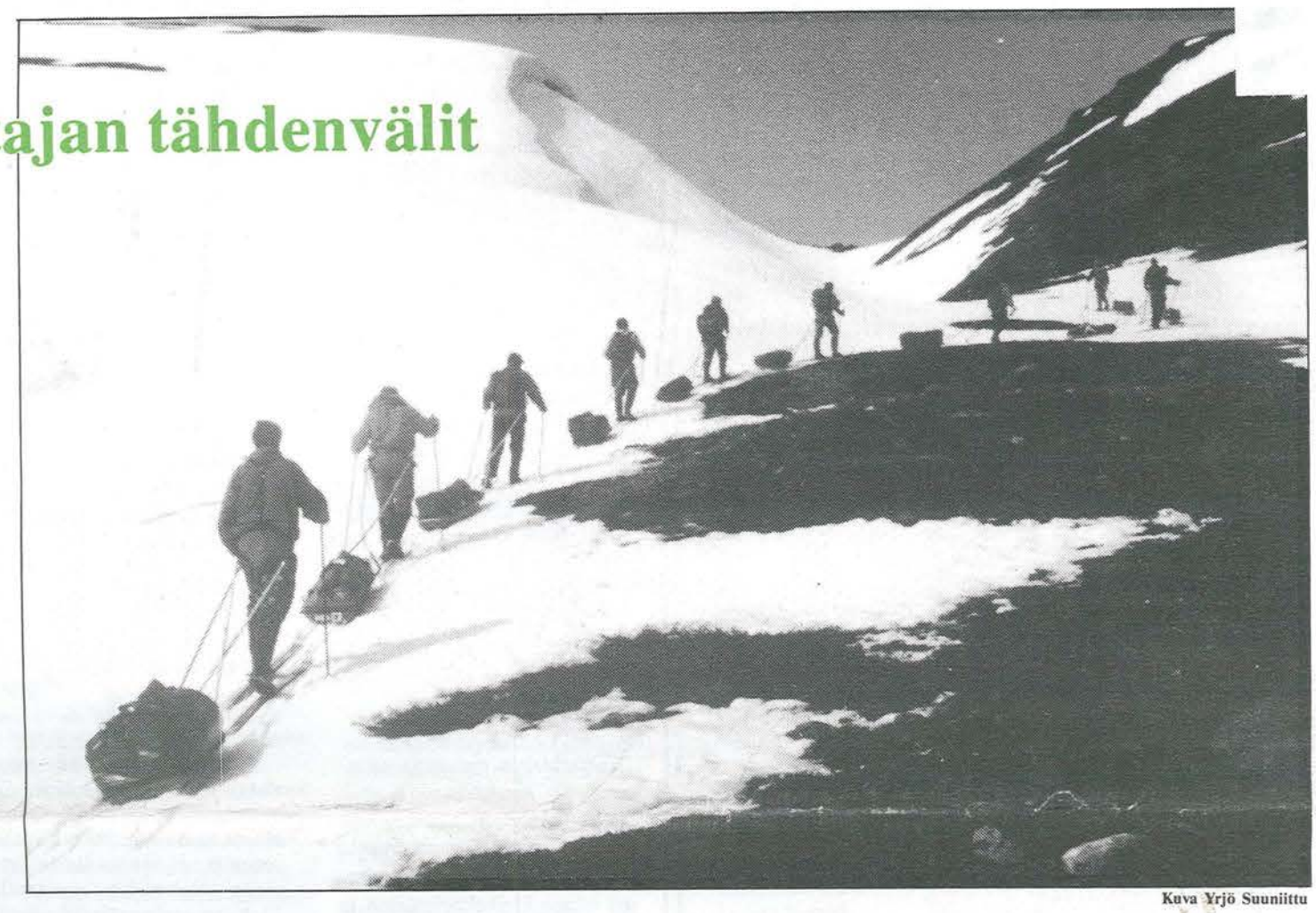
415/ /009 00083700000MMM
MMM

TUNTURILATU

LAPINKÄVIJÄN LEHTI ● JULKAISIJA TUNTURILATU RY ● N:o 1/1992

Kuva Yrjö Suuniittu

Puheenjohtajan tähdenvälit

Tunturilatulaiset viettivät tunnelmallisia Susivihkiäisiä aidossa ympäristössä Susikyrössä syyskuussa. Juhlat nimettiin yksituumaisesti "Tervasusiaisiksi", koska n. sata tunturilatulaista sai tätä tervamestarin aitoa luonnontuotetta kauniilla etiketillä varustetussa pullossa mukaansa kotiin vietäväksi. Allekirjoittanutkin, kun palaa muistoissa noihin syyskuun puolivälin ikimuistoisiin tapahtumiin, avaa työpöydällään olevan pullon ja nuuhkaisee voimakasta tervan tuoksua. Silloin on helppo elää nuo Lapin taikaa henkineet tapahtumat uudelleen. Kiitos kaikille mukana olleille ja varsinkin sille ahkeralle joukolle, joka antoi juhlia edeltävissä talkoissa mahtavan panoksensa *Susiaisten onnistumiseksi*. Kiitos myös Aleksander Annukselle, joka käytti Eesti Matkaliiton puheenvuoron juhlissamme.

⁂

Susijuhlien tapahtumista on haikea, mutta mieltä lämmittävä muisto jäljellä. Muistojen mosaiikkia on myös marraskuun alussa pidetty Tunturiladun syyskokous. Runsas mukana ollut osanottajien joukko uusi valtakirjan kaikille erovuorossa olleille johtokunnan jäsenille. Johtokunta varmasti yhtyy kiitoksiini luottamuksestanne. Tulemme tekemään parhaamme järjestömme tarkoitusperien toteuttamiseksi. Syyskokous oli Tunturiladun 45-vuotisen toiminnan johdosta normaalia juhlavampi. Järjestömme esitti - ehkä vaatimattomalla tavalla - kiitoksensa aktiivisille jäsenilleen muistaen ansioituneimpia erilaisilla huomionosoituksilla. Lämpimät onnittelut ja kiitokset teille kaikille vielä kerran! Kokouksen yhteydessä julkistettiin myös valokuvaus- ja piirustuskilpailujen tulokset sekä jaettiin palkinnot niissä menestyneille. Onnea! Tässäkin yhteydessä on syytä todeta, että hyvistä retkivalokuvista on aina puute. Jos siis Sinulla on niitä ja voit niistä luopua, niin ota yhteys lehtemme toimituskuntaan. Varsinkin musta-valkoisista paperikuvista on aivan huutava puute.

⁂

Syyskokoustamme juhlistivat omalta osaltaan mukana olleet Eesti Matkaliit`in edustajat. Heistä Aleksander Annus kertoi kokousesitelmässään eestiläisten vaellustoiminnasta. Hän uusi jo aikaisemmin esittämänsä kutsun Tunturiladun edustajille osallistua Eesti Matkaliit´in vaellusjohtajien kokoukseen Haapsalussa. Johtokunta nimesikin lähetystön, joka osallistui kokoukseen solmien ystävyyssiteitä veljeskansamme retkeilijöihin. Tulimme siellä tietämään, että vaikka itse vaellustekniikka onkin heillä samanlaista kuin meilläkin, harrastetaan siellä myös mm sellaisia lajeja kuin luola- sekä auto- ja moottorivaelluksia. Luolat voivat olla yli 100 km pitkiä sokkeloita, joissa voi tehdä viikonkin"vaelluksia". Auto- ja moottorivaellukset tehdään pääosin tiettömillä seuduilla esim. Aasian sisäosien laajoilla hiekka-aavikoilla. Muuten - ainakin kuvissa, joita kolmen päivän aikana katselimme n. 12 tuntia, näkemämme perusteella - meikäläisten retkeilyvarusteet ovat mielestäni pitemmälle kehitettyjä

⁂

Keskustelimme matkan aikana myös keskenämme Tunturiladun toiminnasta. Kokenut veljeni vaati "liputtamaan" selkeämmin monitasoisuuden puolesta. En tiedä pääsimmekö yksimielisyyteen, kun väitin Tunturiladun toiminnan olevan monitasoista. Lähtökohtana ovat tietysti yhdistyksemme säännöt. Niissä sanotaan selkeästi mitä Tunturiladun toiminta on. On itsestään selviö, että jäsentemme tieto/taitotaso on erilainen. Tunturilatulaisissa on huippuretkeilijöitä, mutta myös vähemmän kokeneita, harrastuksensa vasta aloittaneita jäseniä. Ja niin tulee ollakin - sehän kuuluu dynaamisen järjestön luonteeseen. Meidän joukossamme on myös monen alan taitajia, vaikka emme joitakin sääntöihimme kirjaamattomia lajeja korostakaan toiminnassamme. Mielestäni retkeilytoiminta Lapissa antaa harrastajalleen niitä luonnonelämyksiä sekä virvoittaa mieltä ja sielua, jota me kaikki tarvitsemme. Sitähän me kerta kerran jälkeen menemme tuntureilta hakemaan.

⁂

En tiedä kuuluuko "monitasoisuuteen" ne hankkeet, jotka mielestäni uhkaavat esim. Susikyrön maisemien aitoa tunnelmaa. Sitä, jota myös monella muulla seudulla Lapissa tänä päivänä nakerretaan.

Susikyrön naapuriin - aivan vanhan ja uuden kämpän viereen - on valmistuneen kaavaluonnoksen mukaan suunnitteilla kylpylähotelli. Se veisi ilmeisesti myös vanhan kämpän pohjoispuolella olevan kauniin kukkulan aihkipetäjineen. Onneksi kaava on vasta luonnos (olemme jo ottaneet yhteyden kaavan laatijaan) ja onneksi on valitusmahdollisuus olemassa ja - paradoksaalista kyllä - onneksi on valtion tuki tällaisille hankkeille tänä päivänä kiven alla. Vai hyväksyisimmekö tällaiset hankkeet

⁂

Lähelle Susikyröä, Ahovaaran pohjoispäähän on linjattu pienlentokenttä. Tosin kenttä tulisi - ainakin aluksi - vain talvikäyttöön, jolloin ehkä Vuontisjärven jää rauhoittuisi kyseiseltä toiminnalta. Voi vain kuvitella sitä melusaastetta, jota pakoon me hetkeksi pyrimme lähtemällä Lappiin nauttimaan erämaaluonnon rauhasta.

Tunturiretkeilijöinä meidän on otettava kantaa myös kiintolatuverkostoon, jota jo muutaman talven ajan on pidetty yllä Vuontisjärven maisemissa. Sen ylläpito maksaa vuosi vuodelta yhä enemmän ja kustannuksiin osallistujia haetaan seudun lomamökkien omistajista periaatteella: maksu vuodepaikkojen mukaan. Maksusysteemejä on kehitelty monenlaisia. Me tulemme saamaan jälleen uuden esityksen vielä tätä talvea varten.

⁂

Monenlaisista uhkakuvista huolimatta me tunturilatulaiset katsomme optimistisina tulevaisuuteen. Ylläpidämme ja rakennamme tukikohtiamme entistäkin ehommiksi. Niin taas tulevanakin kesänä, jolloin uusi uhkea sauna nousee entisen jo huonokuntoiseksi käyneen saunan tilalle Susikyrössä. Aikaansaavat, toimeliaat tunturilatulaiset! Tulkaa mukaan saunatalkoisiin toukokuun viimeisellä ja kesäkuun kahdella ensimäisellä viikolla! Vaikka se työtä on, niin se on työtä yhteisen asiamme hyväksi Lapin mahtavan luonnon keskellä.

⁂

Nyt kun oma lehtemme ilmestyy kolme kertaa vuodessa ja tämä ensimmäinen numero näin uuden toimintavuoden alussa, tammikuussa, tulee tässä numerossa jäsenille se informaatio syyskokouksemme päätöksistä, joka aikaisemmin on annettu jäsenkirjeellä vuoden alussa. Näin tarve jäsenkirjeen lähettämiseen ei nyt olekaan, vaan se voidaan siirtää sopivampaan, paremmin informaatioluonnettaan palvelevaan ajankohtaan.

Antoisaa retkeilyvuotta!
Talvipäivillä tavataan!

YRJÖ SUUNIITTU

TUNTURILATU ry

JOHTOKUNTA

Pj. Yrjö Suuniittu, Sammonk. 32 E 62, 33540 Tampere pk. 931-555513, t. 127957
Vpj. Eero Hämäläinen pk. 90–498741
Jäsenet: Arvo Anivuo pk. 941-272597, Terttu Civil pk. 931–140077, Marja-Liisa Kramsu pk. 921–366457, Kyösti Lamminjoki pk. 90–376845, Tapani Paavola pk. 921–310552, Raili Partanen pk. 971–224427, Raimo Rautjärvi pk. 976–62280.
Sihteeri: Marita Maula Ylipalontie 1 D 00670 Helsinki pk. 90–743246
Jäsensihteeri: Eila Vilen, Forsbackantie 8, 01760 Vantaa pk. 90–897237
Talous: Oili Virtanen, Sauvonrinne 7 D 14, 08500 Lohja pk. 912-81177
Kuva-arkiston hoitaja: Antti Karlin, Haapaniemi, 23500 Uusikaupunki pk. 922-34418
Postilähetykset ja juoksevat raha-asiat: Elvi Zweygberg, Suomen Ladun toimisto, Fabianink. 7, 00130 Helsinki p. 90–170101
TL:n tilit: SYP Katajanokka 206621–20620 tai postisiirtotili 135331
JÄSENLEHTI TUNTURILATU
Vastaava toimittaja: Yrjö Suuniittu
Toimitussihteeri: Antti Karlin, Haapaniemi 23500 Uusikaupunki pk. 922-34418
Julkaisutoimikunta: Hannu Hiltunen, Marita Maula, Matti Rekola ja Yrjö Suuniittu.

KIINTEISTÖT

Susikyrö, Enontekiö
Susi-Talas, Inari
Susi-Kiisa, Utsjoki
Kärrikaltio, Inkoo (Kavtsin hallinnassa)
Rakennuspäällikkö Pekka Huttunen, Joukontie 27, 76150 Pieksämäki pk. 958-21247

SUSIVALIOKUNTA

Pj. Raimo Niklander. Jäsenet: Kalevi Kanerva, Väinö Martikainen, Marita Maula, Reijo Pasanen ja Antero Tarvainen. Sihteeri Sirkka Seliste.

TUNTURIKERHOT

OKTA (1) Kajaani
Pj. Pauli Keränen, siht. Anja Mustonen, Erätie 20 as 15, 87200 Kajaani pk. 986–27946
KUOKTE (2) Hyvinkää–Riihimäki
Pj. Uolevi Mättö, siht. Anja Selenius, Valssitie 7, 05620 Hyvinkää pk. 914–47956
KOLBMA (3) Tampere
Pj. Terttu Civil, siht. Matti Rekola, Rintamäenk. 29 G 14, 33820 Tampere pk. 931–652564
NJEALLJE (4) Pieksämäki–Mikkeli–Varkaus
Pj. Esko Aalto, siht. Ritva Kylliäinen, Koskik. 10, 50100 Mikkeli pk. 955–164976
VIHTTA (5) Vaasa
Pj. Jaakko Heinimäki, siht. Marjut Nummela, Mäntymaantie 16 H, 65200 Vaasa pk. 961–214034
KUHTTA (6) Helsinki, Vartiokylä
Pj. Esa Huttunen, siht. Marja-Terttu Hakkarainen, Kastelholmantie 1 C 19, 00900 Helsinki pk. 90–331602
TSIETSA (7) Iisalmi
Pj. Esko Pirinen, siht. Raili Partanen, Taivaanpankontie 21 D 36, 70200 Kuopio pk. 971–224427
KAVTSI (8) Helsinki
Pj. Eero Hämäläinen, siht. Hannu Maula, Ylipalontie 1 D 00670 Helsinki pk. 90–743246
OVTSI (9) Jyväskylä
Pj. Sakari Jarva, siht. Aulikki Kuukkanen, Laukaantie 6, 41340 Laukaa pk. 941-831285.
LOGI (10) Turku
Pj. Marja-Liisa Kramsu, siht. Irma Spelman, Sommarinvuorentie 6, 21240 Askainen, pk. 921-712539.
ALPPAS (11) Hämeenlinna
Pj. Ilpo Paininen, siht. Marja-Liisa Mäki, Matti-Alangontie 5 B 13, 13130 Hämeenlinna, pk 917-29061
KUMPE (12) Pohjois-Karjala
Pj. Keijo Leppänen, siht. Niilo Siponen, Heikkilänt. 1, 83900 Juuka pk. 976–72028

TUNTURIKERHOJEN TOIMINTAA...

Kolbman kuulumiset

Kolbmalaiset terveiset Tampereelta. Syksyn kerhoillat ja retket ovat takanapäin. Ne ovat keränneet kerholaisia melko mukavasti. Aloitimme toimintamme tietoiskulla tulevasta toiminnasta.

Syksyisenä sunnuntaina kävelimme jo perinteiseksi käyneen Karoliini-marssin kuutta harjua pitkin Pälkäneelle. Ilma oli mitä parhain ja ruska kaunis.

Lokakuussa retkeilimme Isojärven kansallispuistossa. Upeasta luonnosta oli kanssamme nauttimassa runsaslukuisasti alppaslaisia ja ovtsilaisia. Kansallispuistossa näkee viela naavaisia kuusia ja toisena retkipäivänä hämmastelimme majavien aikaansaamaa "Tuonelan virtaa'. Kämpän pihapiirin lammella kokeilimme laavulauttaa. Ja illan pimetessä olivat lättykestit nuotiolla.

Toisenlaisia maisemia saimme ihailla, kun DI Paavo Korhonen esitteli kivistä ottamiaan makrokuvia dioina. Hämmästyttaviä maisemia, kauniita. Tutustuimme hänen kivikokoelmaansa ja saimme kuulla tästä mielenkiintoisesta harrastuksesta.

Loppukuusta kokoonnuimme takkatulen loisteessa kuuntelemaan, kun TL:n ent. puheenjohtaja Antero Tarvainen kertoi mitä Lapin kirjallisuus on merkinnyt hänen tunturiharrastukselleen ja saimme tutustua hänen mukanaan tuomiin kirjoihin.

Marraskuu oli syyskokouksen aikaa. Pikkujoulua vietimme ensimmäistä kertaa käymällä adventtikirkossa ja senjälkeen maistuivat kahvit kodikkaassa Sofian salissa. Aina suosittu kuva-ilta päätti syyskauden.

Tuleva vuosi on Kolbman 25. toiminta vuosi. Olemme ajatelleet juhlia tätä perhepiirissä ja lähteä kesällä juhlavaellukselle Sarekiin.

Muusta toiminnasta:

– 15–16.2 teemme hiihtovaelluksen Velaatta–Kämmenniemi.

– Maaliskuussa hiihtelemme päivän hiihtoretken ja 7.3. huollamme Pirkanhiihdon reppuhiihtoa.

– Vapun kynnyksellä, viikolla 18, vaeltelemme Haltin maisemissa ja toukokuussa teemme linturetken Säppiin ja marssimme taas Karoliini-marssin.

– Viikolla 34 huuhdomme kultaa Lemmenjoella.

Tiedustella voi pj:lta ja sihteeriltä.

TP

Njealljen kuulumisia

Vuoden viimeiset päivät ovat käsillä. Uusi vuosi ihan ovella. Me Njealljelaisetkin olemme palanneet normaaliin elämän menoon. Pikkujoulua vietimme Kangaslammella Sarkealan Lean luona. Joulumieleen johdattelivat kodikas ympäristö, miellyttävät isännät Lea ja Paavo sekä ah, niin maukas jouluateria ja tietenkin joululaulut. Syyskokouksessa valitsimme puheenjohtajaksi Esko Aallon edelleen. Sihteeri Ritva Kylliäinen ja rahastonhoitaja Airi Kuitunen valittiin uudelleen.

Toimintasuunnitelmaan vuodelle 1992 kuuluvat edelleen kuukausittaiset kerhoillat, vuoroin Varkaudessa, Pieksämäellä, Joroisissa ja Mikkelissä. Kerhoillat ovat varmaan pienen kerhomme ''sielu''. Jäsenmäärämme on n. 65, joista yli 40 kerholaista saattaa olla kerhoillassa mukana. Maaliskuussa meillä on hiihtoretki, luultavasti Saimaalla.

Toukokuussa (23-24 päivä) vietämme viikonlopun seilaten Varkaus-laivalla. Kesäkuun alussa menemme jälleen vesille, veneellä tai kanootilla tutustumaan Koloveden maisemiin. Elokuun ensimmäisellä viikolla matkaamme bussilla kohti pohjoista, aina sinne asti missä hillat odottavat poimijoita.

Suurella joukolla osallistumme Tunturiladun tilaisuuksiin; Talvipäiville, Kesäpäiville, Syyskokoukseen ja Susivihkiäisiin. Matkaa teemme, kuinkas muuten kuin ''omalla'' bussilla. Mukaan pääsee matkan varrelta muutkin. Soitelkaa Eskolle tai minulle jos kyytiä olette vailla.

Talkoitakaan emme unohda, vaan tulemme pienemmällä tai suuremmalla joukolla mukaan. Teille kaikille; Kiitos kuluneesta vuodesta ja oikein Hyvää Uutta Vuotta.

Njealljelaisten puolesta
Ritva

Poluttomat metsät ovat suuri ilo
Yksinäinen ranta lumoaa mielen
on olemassa seuraa,
jossa kukaan ei tunkeile.
En rakasta ihmistä vähemmän
vaan luontoa enemmän.
(George Gordon)

Tsietsan kuulumisia

HYVVEE ALAKANUTTA VUOTTA!

Näitä rivejä kirjoittaessani on Tapaninpäivä kääntymässä illaksi ja Joulu alkaa tällä kertaa olla taas tulossa. Vaan paljon ehtii vielä lunta sataa ennen sitä — toivottavasti. Ja ehtii välillä kesäksi sulaakin. Ja taitaahan tuossa olla vuodenvaihdekin välissä!

Lumitilanne täällä Savossa alkaa olla jo lähellä ajankohdan normaalia, vaan on sitä kyllä odotettukin. Muutamat kerholaisemme ovat jo käyneet hiihtoa harjoittelemassa Napapiirin yläpuolella jo marraskuussa, kun ei täällä silloin ollut lumesta tietoakaan.

Lokakuussa kävi kourallinen Tsietsalaisia jälleen karpaloita 'metästämässä'. Tiilikkajärven soilla Rautavaaralla. Olihan niitä löytynytkin runsaasti, mutta silloin oli lumisade peittänyt karpalonjäljet osaksi kokonaan!

Tunnelmalliset vanhan ajan pikkujoulut vetivät *kymmen*kunta kerholaista Pöljän kotiseutumuseon tupaan puurolle ja kahveille. Tarinoitiin ja joululaulukin laulettiin.

Kerhomme syyskokouksessa todettiin, että 'vanhat' toimihenkilöt ovat toimineet niin hyvin, että saavat kaikki jatkaa tehtävissään vielä tulevankin vuoden, joka onkin kerhollemme melko merkittävä. Vietämmehän silloin kerhomme 20-vuotisjuhlaa ja järjestämme sekä Tunturiladun syyskokouksen sekä Susiaiset. Ja nämä merkittävät tapahtumat sijoitetaan yhteen viikonloppuun, joka on 9.—11.10.1992.

Tammikuussa aiomme käydä tutustumassa Iisalmen Luontomuseoon, helmikuussa käydä Talvipäivillä Nurmeksessa ja hiihdellä maaliskuussa talviretkelle kämpällemme Taivalmäkeen. Ja eiköhän pitäne kevätkokouskin ennen kesää pitää.

Kierrätys on päätetty panna kunniaan ja niinpä sihteerimme peräänkuuluttaa tarpeettomia retkeilytarvikkeita vaihdettavaksi tai myytäväksi. Niistä tiedotetaan jäsenkirjeissämme.

Jotta semmosta tällä kertoo ja ens kerralla lissee. Siihe' asti hölökynkölökyn!

toevottelloop **Heikki**

Tunturilatu -lehden aineistopäivät 1992

Aineisto vuoden 1992 lehtiin on oltava perillä seuraavasti:

2/1992 30.4.1992
3/1992 31.8.1992

Aineisto lähetetään osoitteella Antti Karlin, Haapaniemi, 23500 Uusikaupunki.

Kavtsin kuulumiset

Itsenäisyyspäivän sää Helsingissä on kirkas, pakkasta on lähemmäs kymmenen astetta. Maassa on yöllä satanut ohut lumikerros. Hiihtolumeksi siitä ei ole. Millaiseksihan muodostuvat tämän talven hiihtosäät etelässä?

Kavtsin toimintasyksy on alkanut jälleen innolla, on kivaa kun aktiivista ja osaavaa porukkaa riittää tapahtumia järjestämään ja vetämään!

Kerhon syyskokous valitsi 21.10.91 puheenjohtajan ja kerhotoimikunnan uudestaan tehtäviään hoitamaan. Kerhotoimikunnasta tosin Kavtsin liikuttaja, Ulla hakeutui "aktiiviin reserviin" ja toimikunta uudistui yhdellä, Piion astuttua remmiin mukaan.

25.–26.1.92 tukikohdassamme, Kärrikaltiossa on talviretkeilyvarusteiden huolto-, korjaus- ja esittelytapahtuma.

8.–9.2.92 Tunturiladun XVII talvipäivät Nurmeksessa, jonne lähdemme bussilla 7.2. klo 22 ollaksemme aamulla perillä. Matkamme käy Kouvolan ja Mikkelin kautta.

10.2.92 kerhoilta, missä varustaudutaan uusin eväin retkille. Kati esittelee omatekoisia retkiruokia, antaa vinkkejä ja opas taa. Ehkäpä jotkut toisetkin esittelevät omia retkisovellutuksiaan pussisörsseleiden vastapainoksi.

16.2.92 Tahkon hiihto (jos säät niin sallivat). (Axel)

17.2.91 Lintukurssin osa 1. Linnut ovat Kavtsin "vuoden teema" ja teemaan liittyen pidetään pari-kolme sisäiltaa ennen aiheeseen liittyviä retkiä. (Hannu)

29.2.–1.3.92 toteutetaan jäähiihto säiden määräämällä tavalla.

9.3.92 Kavtsin kevätkokous, jonka jälkeen katsellaan kuvia ja jutellaan kesän -91 Islannin matkasta.

4.–11.4.92 Hiihtoviikko Susikyrössä. (Liisi)

4.–19.4.92 Kahden viikon hiihtovaellus Koilliskairassa.(Kösä)

6.4.92 kerhoilta. Laulellaan tuttuja Lapin lauluja sekä opetellaan uusia. (Matti)

11.–19.4.92 Viikon hiihtovaellus. (Ulla)

11.5.92 kerhoilta, missä Helsingin Ympäristökeskuksen edustaja esittelee nyt vielä työn alla olevan kirjasen Helsingin luontoretkikohteista.

17.5.92 Kavtsi esittelee toimintaansa helsinkiläisille Keskuspuistossa. (Martti)

30.–31.5.92 Kanoottiviikonloppu Isojärven kansallispuistossa.

Kesän tapahtumista voisi ennakoida Suomi Meloo -kanoottiviestin 6.–12.6.92 (Antti) sekä linturetken Lappiin 13.–20.6.92 (Hannu), joista varmasti ehtii tulla tarkempia tietoja kevään TL-numeroon.

eehoo

Login kuulumisia

Kesäpäivillä Vaasassa oli niukka osanotto, mutta Susikyrön talkoissa ja susiaisissa oli logilaisia pari tusinaa, joista kaksi vihittiin susiksi.

Perniön Teijoon on tulossa uusi vesien värittämä retkeilyalue, joka tietysti käytiin tarkastamassa.

Kerhoillat ovat olleet leppoisaa yhdessäoloa ja kuvien katselua, mutta kuultiin sitä asiaakin, mm. kullankaivusta ja metsätuhoista.

Ja perinteinen adventtikirkko päätti vuoden toiminnan.

Talvipäiville Nurmekseen pyritään keräämään niin runsaasti tulijoita, että saadaan rautateiltä täysi alennus. Ja Talvipäivät -93 tuleekin kirjoittaa isolla kirjaimella, ne kun pidetään Login reviirillä.

Kevään ohjelmassa pidetään edelleen sisukkaasti Oolannin hiihto (13.-17.3.), vaikka jäitä ei enää monena keväänä ole merellä nähty. Varalle on otettu hiihto Mynälahdella.

Linturetki Kustaviin toteutetaan jälleen, aika on 16.5. Ulko-Tammioon tähdätään 12.-14.6. ja nuorten vaellus järjestetään 3.-6.7. Kurjenrahkan maisemissa, missä kahdeksalla kunnalla on yhteinen rajapyykki.

JH

Kumpen kuulumisia

Hyvää ja retkeilyllistä alkanutta vuotta tunturilatulaiset. Katsaus menneeseen vuoteen kertoo, että se oli seitsemäs toimintavuosi näissä Kumpen kuvioissa. Monet on toiminnot tehty totiset taikka leikin liehyttämät. Talvipäivillä Hyrynsalmella oltiin oppia ottamassa, josko sitten mekin saataisiin luotua miellyttävät puitteet järjestettäväksemme saaduille talvipäiville. Pienryhmissä on tehty lukuisia vaellusretkiä eripuolille Lapin tuntureita. Myös aktiivinporukkamme on ansiokkaasti uurastanut Susi-Kyrön talkoissa. Ehkä suuritöisin tehtävämme menneellä vuodella oli Kolilla oman Kumpe-osaston läpivieminen Karjalan Eränäyttelyssä. Siellä nuotiokahvittelun lomassa testasimme näyttelyvieraiden luonnontuntemusta sekä historian tietämystä Kolin entisiltä ajoilta.

Pikkujoulu pidettiin yhdessä Pielisen Ladun kanssa Mäkikankaan kämpällä. Sinne runsas joukko juohatteli Enon Ladusta ennätti, vieraiksemme vierätteli. Siellä laulut, leikit leikittihin sekä puurot nautittihin.

Alkaneella vuodella kerhotoimikuntamme jatkaa Keijo Leppäsen johdolla muutoin entisellään, paitsi Koivistoisen Penan jättäytyessä sapattivapaalle, hänen tilalleen valittiin aina iloinen Irja Mustonen Joensuusta. Jo syystalvesta alkaen on Kumpella kova kiire kulkenut, kapsutellut kantapäillä. Ei ole joutanut joutavana arkipäiviä akkiloija, lomapäivinä löhöillä, kansa Kumpen kuuliaisen. On karvaiset tupsut tehty, talkootyönä toimiteltu, muistoksi Kumpelta mukavat talvipäivien tunnukseksi.

Mukava on tuttuja tavata, uusia tuttavuuksia avata, aika menee arvaillessa, ajatuksia avata, Tunturiladun tiimoilta. Näissä merkeissä, hyvät Tunturilatulaiset, minulla on ilo toivottaa Teidät tervetulleiksi talvipäiville Nurmekseen Hyvärilään ja iloiseen Ylä-Karjalaan.

Niilo

Tunturiladun valokuvaus- ja piirustuskilpailu 1991

Yhdistyksemme valokuvaus- ja piirustuskilpailun otti osaa 24 henkilöä, joista dia-sarjaan osallistui enemmistö, 17 henkilöä. Väripaperisarjassa osanottajia oli viisi ja mustavalkosarjassa ainoastaan yksi. Maalaussarjaan otti osaa kolme henkilöä ja piirustussarjaan yksi.

Diakuvia lähetettiin 47 kpl, väripaperikuvia kymmenen ja mustavalkokuvia kolme. Maalauksia oli viisi ja piirustuksia yksi.

Diasarjassa voitti ANTERO TARVAINEN. Toisena oli ANTTI PULLIAINEN ja kolmantena MATTI REKOLA. Kunniamaininta myönnettiin ENNI HUTTUSELLE.

Väripaperisarjan voitti ERKKI J. TOLVANEN, jonka toinen kuva tuli kolmanneksi. Kakkoseksi kiilasi EEVA HÄMÄLÄINEN. Mustavalkosarjan voitti ainoana osanottajana ollut PETRI PAJULINNA.

Maalaus- ja piirustussarjat voitti SIRKKA LOUHI. Maalaussarjassa toiseksi tuli PIRKKO PÄIVÄRINTA.

Tunturiladun palkitsemiset 2.11.1991

Susipannulla palkittiin: Tapani Oksanen
Anja Pajunen
Sirkka Seliste

Mitalit ja plaketit jaettiin seuraavasti:

Huttunen Pekka	Pieksämäki	Tahko Pihkala -mitali (ok)
Rekola Matti	Tampere	Kult. plaketti
Hietala Vappu	Helsinki	Hop. plaketti
Kanerva Kalevi	Turku	—''—
Niinikoski Eero	Tampere	—''—
Pasanen Reijo	Joensuu	—''—
Haavisto Toivo	Tampere	Prons. plaketti
Hakkarainen Tuure	Helsinki	—''—
Hirvonen Veli	Juuka	—''—
Hulkkonen Irma	Jyväskylä	—''—
Keränen Pauli	Hyrynsalmi	—''—
Kuukkanen Lauri	Laukaa	—''—
Laine Jorma	Tampere	—''—
Leppänen Keijo	Joensuu	—''—
Lonka Seppo	Myllykoski	—''—
Mettälä Olli	Helsinki	—''—
Mäki Marja-Liisa	Hämeenlinna	—''—
Nieminen Aila	Jyväskylä	—''—
Taavitsainen Veijo	Kotka	—''—
Karlin Antti	Uusikaupunki	Hop. mitali
Kramsu Paavo	Turku	—''—
Rautjärvi Jorma	Pieksämäki	—''—
Yli-Kuivila Pentti	Turku	—''—

Ikäsuden mietteitä

Tapasin Vanhan Vaeltajan tunturissa. Sukeutui välillemme keskustelu - tai oikeastaan hän tarinoi ja minä kuuntelin. Hänen kokoiltaisen - osin yöhönkin jatkuneen - jutustelunsa aiheena oli erämaan muuttuminen, aidon tunnelman häviäminen korkeintaan jossakin kiveliön kätkössä harmaana kyyhöttävän kämpän tanhuvilta enää tavoiteltavaksi. Ehkä näin onkin. Totta on, että kairaan kulkee yhä enemmän ja enemmän väkeä, joka on meluisaa ja jonka jälkiä reunustavat karamellipaperit, appelsiinin kuoret, tyhjentyneet säilykepurkit ym. Toista se oli ennen - kuten Vanha Vaeltaja sanoi - jolloin suorastaan pikkutarkasti noudatettiin kulkijan käskyjä, erämaan kaikkia - kirjoittamattomiakin lakeja.

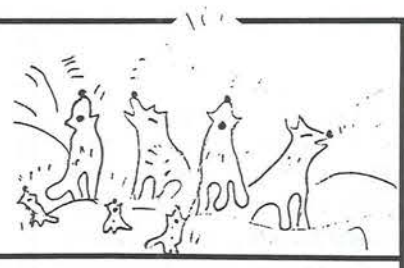
Tarinoinnin välillä taukoillessa vaivuin minäkin muistoihin, joissa nuorena kuljin raskas rinkka hartioita hiertäen kairaan. Silloin näin tunturit uusina, ihmeellisinä ja kaukaisuudessa sinertävän kairan salaperäisesti kutsuvana Eldoradona. Silloin luikersi kapea polku joen varsia siellä, missä nyt leveä valtaraitti johtaa luksuskämpältä toiselle. Olihan se tunnelma silloin toisenlainen. Harmaa, maisemaan sopeutuva kämppäkin oli harkiten pystytetty kauniille paikalleen, viihdyttävästi solisevan tunturipuron äärelle. Silloin tuntuivat etäisyydetkin toisenlaisilta. Tien varresta kun läksit, oli jo muutaman hetken kuljettuasi erämaa ottanut sinut suojaansa. Nyt törmäät vielä illan suussa kämppään, jonka ovi käy yhtenään ja kämpän siljo kiehuu puheensorinaa ja naurunremakkaa. Saattaapa sisältä löytyä sinua palveleva kioskikin.

Ehkä näin on hyvä, ehkä tämä kuuluukin nykypäivään. Ehkä tämä hiukan katkerakin "muistelus" onkin vain iän mukanaan tuomaa pessimismiä. Pessimismiä, josta kumpuaa esiin huoli erämaiden kohtalosta. Lakisääteisesti on jo luotu hyvä pohja, johon nojaten erämaiden tulevaisuus näyttää turvatulta. Nyt on vain meistä itsestämme kiinni, miten kehitys tästä eteenpäin jatkuu.

Pystymmekö "valistuneina" toimimaan vanhojen kulkijan käskyjen hengen ja kirjaimenkin mukaan, vai roskaantuuko kaira, lisääntyykö tangoa tunturissa soivat toosat autiotupien iltapuhteita saastuttamassa jne. Tavoitammeko järjestäytyneenä eräretkeilyjärjestönä riittävän kattavasti kairaan kulkevat uudet retkeilijäpolvet voidaksemme levittää oikeaa, kokemuksen mukanaan tuomaa tietoa ja taitoa kairassa kulkemisesta. Tunturisuden – tunturilatulaisen esimerkillinen käytös on jo eteenpäin vievä asia.

IKÄSUSI

Sudet 1991

TUNTURISUDET 1991

N:o		Er	Kä	Hu
1558	Havia, Aja, Turku	23	8	4 yli 1000 m:n lukuisia alle sen
1559	Honkanen, Aino, Kuopio	15	17	21
1560	Kastepohja, Ari, Jyväskylä	7	27	42
1561	Kinnunen, Erkki, Varkaus	5	13	15
1562	Klemetti, Kaarina, Sotkamo	7	4	20
1563	Leppälä, Riitta-Maija (Ripsi), Espoo	10	15	62
1564	Mattila, Anneli, Vaasa	9	—	15
1565	Nissinen, Hilkka, Joensuu	17	20	19
1566	Nummela, Marjut, Vaasa	5	1	14
1567	Paavola, Tapani, Turku	24	8	4 yli 1000 m:n lukuisia alle sen
1568	Salopino, Erkki, Tampere	16	15	22
1569	Tyllilä, Pekka, Ylöjärvi	20	19	51

Er = eräretket
Kä = muut käynnit
Hu = huiput

JOHTAJASUDET 1991

173.
Eskelinen, Martti,
Helsinki
Susi n:o 1423/84

Kyllä johtajasusianomukset alkavat olla jo ihan väitöskirjaluokkaa niin viimeisen päälle tehtyjä, kuten Martinkin anomus liitteineen osoittaa. "Harrastusnäytteen punaisena lankana on tarkoitus olla teemavaelluksena toteutettava syysretki" anomuksen tekijän tekstiä lainaten, ja tämä retki suuntautuu Angelista tämän vuoden susiaisiin Susikyröön. 39-sivuisessa näytteessä tehdään selkoa eri puiden palamisesta nuotion sytyttämiseen ja erilaisten tulien tekemiseen hyvin esitetyin piirroksin.

Eikä tässä kyllin, vaan keittotulien apuvälineet saavat oman osansa, kuten eri majoitteiden ominaisuudet ja tekotavat. Edelleen tekijän tekstiä lainaten: "Johtajasusikandidaatista saattaa hyvinkin tulla entistäkin potentiaalisempi erävaellusten suunnittelija ja toteuttaja, joten kaikki tämä on siinäkin mielessä tulevaisuutta ajatellen tarpeen." - - "Tavoitteena on tietysti osallistujien oma tekeminen ja osallistuminen tekemiseen." Martin johtajasusivaellus on tehty talvella 1990 suuntautuen 324 km:n pituisena Palojärveltä Pöyrisjärven, Korsatunturin ja Porttipahdan kautta Kiilopäälle. Eräretkiä tämä tummasilmäinen Kavtsin kerhotoimikunnan jäsen on tehnyt 14, joista puolet itse johtanut ja ne jakaantuvat 10:een talvi- ja 4:än kesäretkeen. Yhteensä 32 käydystä huipusta 12 on yli 1000 m:n korkeimman ollessa 1816 m.

IKÄSUDET 1991

ANJA HUHTALA,
IKÄSUSI n:o 72

Anja Huhtala on liittynyt Tunturilatuun 1970, Tunturisusi n:o 907/1971 ja Johtajasusi n:o 135/1981.

Anja on aloittanut tunturiretkeilyn Ylläksen maastossa 60-luvulla. Sen jälkeen on retkeillyt, talkoillut tai muuten lomaillut Lapissa yli 50 kertaa. Tunturien roskatkin ovat saaneet Anjan luudasta kyytiä. Pisin vaellus hänellä on n. 360 km Nuorgamista Susi-Talaksen kautta Kiilopäälle. Hän on osallistunut useita kertoja Suomen Ladun leiripäivien vaelluskilpailuihin sekä kilpailijana että toimitsijana. Myös Erävaelluksen SM-kilpailujen järjestelyihin on Anja kantanut kortensa kekoon. Työpaikan liikuntatoiminta ja erilaiset kuntotempaukset ovat myöskin olleet hänen sydäntään lähellä.

Anja on toiminut Karhulan Tunturisusikerhossa sudeksi tulostaan lähtien - kymmenisen vuotta puuhakkaana emäntänä, [illegible]sta lempinimi - EMO johtuukin. Hän on ollut myös Ulko-Tammion saariretkien puuhaihmisiä. Mukana kaikkiaan 18 kertaa. Nykyisin hän on KUOVZAN puheenjohtaja. Painavina ansioina hänellä on tarmokas toiminta Tunturiladun johtokunnassa ja sen jälkeen johtokunnan sihteerinä - yhteensä yhdeksän vuotta. Hän on ollut myös mukana aktiivisesti Tunturiladun toimikuntatyöskentelyssä. Anjalla on riittänyt aktiivisuutta myös Karhulan Ladun (pj neljä vuotta, nykyisin sihteeri) sekä Latuneuvojien jäsenenä.

Anjaa on ansioistaan palkittu Suomen Ladun pronssi-, hopea- ja kultaplaketeilla sekä liikuntakulttuurin ja urheilun ansiomitalilla.

PAAVO KILHBERG,
IKÄSUSI n:o 73

Liittynyt Tunturilatuun 1956, vihitty Tunturisudeksi n:lla 157/1958.

Retkeilyn kipinä iski Paavoon jo pikkupoikana. Ensimmäisen varsinaisen eräretken hän teki 1950-luvun alkupuolella Kuusamoon. Sen jälkeen onkin Lappi vetänyt puoleensa niin keväthangille, kesäretkille kuin syksylläkin russkaa ihailemaan. Vuosikymmenien kuluessa on eräretkiä kertynyt pitkälti neljättäkymmentä.

Hän on kolunnut Lappia laidasta laitaan Kilpisjärveltä Saariselän itälaitaan. Parhaimpina vuosina hän vaelsi nuoruuden innolla kolmekin eräretkeä vuodessa: keväällä, kesällä ja syksyllä. Paavo on ollut Tunturiladun ahkera talkoolainen osallistuen mm: 1958 Susikammin, 1959 Akukammin, 1960 Morishvein kammin, 1964 Ykin Silta I ja 1968 Ykin Silta II rakentamiseen. Myös kyseisten siltojen etsintä- ja mittausretkikunnissa on hän ollut mukana.

Vielä nytkin vetää Lappi puoleensa: huhtikuussa kuluu viikko Muotkan maisemissa hiljaa hiihdellen ja syksyllä toinen ruskavaelluksella milloin missäkin päin Lappia leppoisaa vauhtia ja maisemista nautiskellen. Muitakin liikunnallisia harrastuksia Paavolla on: patikointia, hiihtoa ja lentopalloa. Valokuvaus, partio- ja leijonatoiminta sekä kesäisin kesämökillä puuhastelu kuuluvat myös harrastuksiin kuten veteraanitoimintakin. Paavo on kuulunut Tunturiladun johtokuntaan useiden vuosien ajan 1950-60 luvuilla. Ansioistaan on hänelle myönnetty Suomen Ladun hopeinen ja pronssinen ansioplaketti.

MATTI MÄHÖNEN,
IKÄSUSI n:o 74

Liittynyt Tunturilatuun 1968, ainaisjäsen v:sta 1969, Tunturisusi n:o 1026/1972 ja Johtajasusi n:o 96/1974.

Matti on tutustunut Lappiin jo 1950-luvun alussa - ensin Heinuvaaran helmoissa, sitten turistina perheretkillä ja jopa voimalaitostöissäkin. Ja Lappi ottikin miehen omakseen. 1960-luvun lopulta alkaen ovat hänen lomansa kuluneet vaelluksilla Suomen ja Norjankin Lapissa. Usein oli vaellusten teemana punalihaisen pyynti, kunnes vähitellen heräsi kiinnostus kultaan, kullanhuuhdontaan ja -historiaan sekä korukiviin. Kiinnostus johti lopulta oman valtauksen hankkimiseen 1977. Siitä lähtien onkin pääosa lomista mennyt kullan merkeissä. Myös kilpailumielessä on Matti kultaa huuhtonut ja menestynyt - edustaen maatamme ulkomaillakin. Hän on noussut kolme kertaa MM-kisojen palkintopallille. Oma kämppä nousi 1980-luvun alussa Luirojoen kairaan luppopäivien tukikohdaksi.

Matti on monitoiminen myös järjestötoiminnassa. Hän vetää kokoukset rutiinilla, esitelmöi ja junailee muissakin hommissa menestyksellisesti. Hän oli mukana keskeisessä tehtävässä Tunturikerho Kavtsia perustettaessa ja hänen aloitteestaan Tunturiladun organisaatiota täydennettiin järjestötoimikunnalla. Sen puheenjohtajana hän myös loi linjat sen toiminnalle. Riittääpä Matilla kiinnostusta Lapin sodan historiaankin, johon hän on perehtynyt sekä kirjallisuuden että maastotutkimuksen avulla.

Lyhyt muistelo Njealljelaisten Itävallan matkasta

Vietä viikko Itävallassa ja vaella pitkin polkuja ja nouse huipulle, joista kartta ''Zinner Wanderkarte HEILIGENBLUT im Nationalpark HOHE-TAUERN, niin paljon kertoo. Tämän alueen valitsimme ja ajatuksen toteutimme me Njealljelaiset viime kesänä heinäkuussa.

Meitä oli suurin osa Pieksämäen, Varkauden ja Mikkelin suunnalta. Lisäksi oli pari kaunotarta ja yksi hiljainen mies vaimonsa kera Itä-Suomesta sekä savolainen missi Kuopiosta. Kaiken kaikkiaan 19 innokasta matkaajaa.

Tämä alppikylä, Heiligenblut = pyhä veri, sijaitsee aivan Itävallan korkeimpien huippujen tuntumassa.

Asuimme täti Monikan alppihotellissa, josta käsin teimme joka päivä vaellusretken aina eri suuntiin, paitsi Kari, joka oli poissa useita päiviä vaeltaen jossain hyvin ylhäällä. Maisema majapaikkamme ympärillä oli hieno. Möll-joen laakso jyrkkine rinteineen ja laakson yläpäässä komeili Itävallan korkein huippu (3797 m) Grosslockner.

Ensimmäinen päivä oli sunnuntai ja alkoi tietenkin kirkossa käynnillä. Kirkossa selvisi monelle pyhän veritipan historia ja kuinka se oli tähän kylään joutunut. Iltapäivällä teimme pienen retken kylän ympärillä nousevilla rinteillä. Keittelimme kahvit joen varrella vesiputouksen kohinassa, nauttien auringon lämmöstä, sinisestä taivaasta ja jylhistä maisemista.

En muista enää päivien järjestystä, mutta ehkä se oli seuraava aamu kun herätessämme sää oli huikaisevan kirkas. Siispä tänään Franz Josef Höhelle ja Grosslocknerin juurelle. Ensin bussilla ja sitten vaeltaen panoraamatietä ylös aina 2626 metrin korkeudelle. Upeaa. Toisella puolella oli ikuinen jää, toisella puolella kesä satoine erilaisine kukkineen. Panoraamatien alla lepää valtava ikuinen jäätikkövirta ja sen takana kohoaa majesteetillinen Grosslocknerin huippu, joka valkeine lumirinteineen oli juhlavaa katsella. Siellä ikuisilla lumilla laskimme pyllymäkeä. Jopa Pekkakin yhtyi iloiseen laskijajoukkoon.

Paluumatka vaeltaen osoitti kuntomme olevan kohdallaan. Aurinkoisia päiviä oli riittämiin ja niinpä kylän torilta eräänä aamuna läksimme hissillä ylös 2600 metriin, Scharekille. Hissi oli alkupuolella yksin istuttavia pikkutuoleja, joista oli hyvä seurata alla hitaasti kulkevaa maastoa ja niittyjen kukkia.

Scharekin huipulla tuntui kuin olisi alppien keskellä. Joka puolella lumisia huippuja. Alastulo kapeata ja jyrkkää polkua kesti koko iltapäivän. Oli turvallista palata kämpälle ja valmistautua iltapalalle läheiseen ravintolaan.

Heiligenblutin kylä oli hyvin varustettu. Oli kaikki tarpeellinen palvelu, kauppoja, hotelleja, uimahalli, urheiluhalli ja tanssihalli. Jotkut meistä muuttuivat ihan itävaltalaisten näköisiksi, käytyään ostoksilla tarpeeksi usein. No, hattu ainakin oli monella. Joku sadepäiväkin sattui kohdalle, mutta silti vaellettiin. Viimeisenä päivänä vielä osa joukosta kävi Alter Pocherilla, kullankaivajien paikan luona.

Kun oikein ihanalle retkelle halusimme ja erään aamun sää ennusteli hienoa päivää, päätimme nousta vanhalle täysin toimivalle karjatilalle Wirtsbauernalmille (1800 m). Polku noudatteli erään vuolaan puron reunaa ja jyrkkä oli sinne pudotus. Ihan huimasi kun alas uskaltautui katsomaan. Maatalon huolto oli kokonaan köysiratojen varassa, mutta hyvin oli emännän keittiö varustettu. Baari oli täydellinen ja valkoviini suurissa tuopeissa, niissä korkeuksissa, oli ihanaa juotavaa. Kysyimme Pekalta, että mitäs nyt sanot? ''Oli se vaan hieno juttu kun tuli tuo Njealllje perustettua'', sanoi Pekka onnellisena.

Pekka muuten vaelsi muiden mukana kuin gamsgrube = vuoripukki. Ostipa itselleen oikein vaellussauvan, jonka lahjoitti Monikan haltuun. Käyttöohje mukana; ''saa käyttää vain yli 80 vuotiaat''. Itävallassa kiinnitti paljon huomiota rakennukset ja niiden puu- ja kukkakoristelut. Vaikeisiin paikkoihin rinteille oli rakennettu tukevasti, lumivyöryjä uhmaten.

Luonto tässä maassa on rehevää ja kukkaniityt runsaita. Alppiniityt ihania vaeltaa ja levähtää. Kansa on rinteillä ystävällistä ja mielellään tekee tuttavuutta vieraan kanssa. Opimme pian heidän tervehdyksensä alppipolulla; Kryss Gott. Kulttuuriakin harrastimme viimeisenä iltana katselemalla näytelmää ''Kihlaus''. Pääosissa Liisa ja Esko. Käsikirjoitus; alkuosa Liisan ja loppuosa Eskon.

Kiitos kaikille mukana olleille. Toivon, että teille jäi mukavat muistot.
von Canturas

Ilmari

Susikyrön tapahtumat v. 1991

Susikyrön saunarakennuksen hirsisienissä oli todettu lahovaurioita, joten rakennuksen peruskorjaaminen on edessä. Vuoden alussa suorittamassaan tarkastuksessa Enontekiön kunnan rakennustarkastaja totesi, että lahovaurioituneen saunan paikalle ei voida myöntää rakennuslupaa uutta rakennusta varten, mutta peruskorjausluvan saantiin on mahdollisuus.

Anottu peruskorjauslupa saatiin aikanaan ja tarvittavien rakennuspuiden kaatotalkoot Enontekiön yhteismetsässä pidettiin huhtikuun lopulla. Puut koottiin kesäajotien varteen, kesäkuun alussa sovittua sahalle kuljetusta varten.

Susikyrö II:een rajoittuvasta Jaakkolan tilasta tarjottiin ostettavaksi lisämaata Susikyröön. Kauppaneuvottelun tuloksena saatiin ostetuksi 0,805 ha:n suuruinen maa-alue, jonka kauppakirja allekirjoitettiin Oskari Kyrön tuvassa 12.6. 1991. Susikyrön tilusten yhteinen pinta-ala on nyt 3,165 ha.

Kesäkuun alussa pidettäväksi suunniteltuun talkooseen tuli vähän osanottajia. Tunturilatulehden ilmestymisen myöhästyminen teki tiedon katkoksen, vain muutamat uskolliset henkilökohtaisen viestin saatuaan olivat paikalla. Pieni talkoojoukko joutui lujille. Kevättalvella kaadetut saunan rakennuspuut oli saatava sahattavaksi ja tontilla taapeloitava kuivamaan. Sahurillakin oli vaikeutensa. Oli parhaillaan menossa koneiden remontti. Laman johdosta ei ollut rakentajia, eikä näin ollen puutavaroiden ostajia. Vakinainen aputyövoimakin piti lomauttaa.

Vähäisestä talkoojoukosta oli muodostettava apumiehet sahaukseen. Tapsa apusahuriksi, Pentti tavaran vastaanottajaksi ja itse suoritin hirsien parkkauksen. Tehtävä oli meille raskas, mutta 3—4 päivän päästä hirret ja muut sahatavarat olivat hyvin taapeloituina Susikyrö II:n tontilla.

Sahausta odotellessa Kalevi tyttärensä kanssa kaivoi vessalle uuden ja erittäin tilavan montun, jonka päälle sitten vessavanhus miesjoukolla siirrettiin. Täyttyneestä roskakuopasta nostettiin kaikki lahoamattomat jätteet poltettavaksi ja palamisjätteet haudattiin maahan. Tapsa nosti tervaskantoja ja pilkkoi ne kuivamaan, susiaisviikolla tapahtuvaa tervanpolttoa varten. Pieni oli talkoojoukko, mutta suunnitellut työt saatiin suurinpiirtein suoritetuksi.

Tunturiladun 45-vuotis juhlasusiaiset Susikyrössä kokosi tunturilatulaisia talkoisiin jo syyskuun alusta lähtien.

Maanmittausinsinööri Jouko Oksanen oli kuuluttanut Susikyröön koolle maanjakotoimituksen, jossa erotettiin Jaakkolan tilasta ostettu määräala ja liitettiin Susikyrö II:n tilaan. Samassa toimituksessa poistettiin tarpeettomia rasitealueita ja niistä osa liitettiin Susikyröön johtavaan uuteen rasitetiehen. Uudentien paalutuksen jälkeen tienrakentajat pääsivät töihin. Tielinjalla ollut metsä kaatui ryskyen, suuremmat puut katkottiin sahapuiksi, pienrungot ja oksat polttopuiksi. Tielinjalla kasvaneet katajat nyhdettiin ja havujen kanssa poltettiin. Käyttökelpoinen turve poistettiin ja kuljetettiin Susikyröön johtavalle vanhalle tielle naamioimistarpeiksi. Turpeiden mukana siirrettiin myöskin pieniä männyntaimia, jotka huolella istutettiin vanhan tiealueen pohjalle. Näin maisemoitui Susikyrön vanhatie ympäristöään vastaavaksi. Erikoisesti naiset olivat innolla tielinjan raivauksessa, turpeen poistossa ja vanhan tien maisemoinnissa. Maansiirtokone nosti tielinjalle jääneet kannot, poisti jäljelle jääneet turpeet ja puunjuuret, sekä veti sivuojat. Hiekkapohjaiselle tielle ajettiin kantavaksi kerrokseksi someroa. Tasauksen jälkeen tie saatiin ajettavaan kuntoon raskaillekin autoille.

Juhlaa edeltäneessä talkoissa oli muutakin askaretta. Esko apureineen aloitti peruskorjattavan saunarakennuksen hirsikehikon salvostamisen. Jykevää hirsiseinää kohosi kolmen ja puolen varvin verran. Talvella kaadettujen saunahirsien latvapuista ja sahauspinnoista oli koottu komea pino halkovajan eteen. Tämä kasa katkottiin, pilkottiin ja pinottiin halkovajaan kuivamaan. Tapsa puuhaili tervanpoltossa. Tervahauta kyti viikon ajan ja tervaa tippui hyvin. Kokonaistervamäärää saatiin yli 30 litraa, mikä on hyvä määrä näin minihaudasta. Terva laitettiin ⅓ litran pulloihin, jotka Santran taiteilemin etiketein varustettuna myytiin tunturilatulaisille. Tämä Tapsan käynnistämä Susikyrön tervafabriikki oli erittäin onnistunut juhlaviikon ohjelmanumero.

Olipa mieluisaa olla mukana taas reippaassa ja innostuneessa talkoojoukossa. Työ sujui ja tavoitteet saavutettiin. Näissä suurissa talkoissa aina v. 1982 lähtien kokki Jorkku apulaisineen on hallinnut keittiössä, niin kuin nytkin, kaikkien meidän parhaaksi. Ruokailu- ja kahvihetkistä on tullut mieliin jääviä. Aina on ollut maittavat ja riittävät ruuat ja saatteena Jorkun mehevät jutut.

Susikyrön kämppäharjulle pystytettyyn tankoon nostettiin perjantaiaamuna Tunturiladun viiri ja illalla otettiin vastaan susilaisiin saapuneet tunturilatulaiset. Iltanuotion äärellä oli nyt tungosta. Tavattiin eripuolilta Suomea saapuneita tunturilatulaisia, laulettiin ja tarinoitiin. Nuotiolla viihdyttiin myöhään yöhön, sillä olihan syyskuinen yö kuiva ja lämmin.

Lauantaina ja sunnuntaina oli sitten susiaisjuhlien vuoro.

Pekka Huttunen

Eestin vaellusjohtajien vuosikokous

Tunturilatu sai kutsun osallistua "Eesti Matkaliit`n" vaellusjohtajien vuosikokoukseen Haapsalussa 22. - 24.11. 1991. Matkaan lähti neljä edustajaa, Yrjö Suuniittu, Matti Isotalo, Matti Rekola ja Eero Hämäläinen, viidennen kutsutun, Eero Erkon jouduttua työesteiden vuoksi luopumaan matkasta.

Lähdimme torstai-iltana Helsingistä uudella laivavuorolla, jolla pääsi jo viisikymppisellä Tallinnaan. Matkustajia tuntui riittävän tungokseen asti.

Tallinnassa meitä oltiin vastassa suurella joukolla, vaikka kello näytti jo puolta yötä. Tervehdykset vaihdettuamme siirryimme nopeasti Yöpymispaikkaamme Alexander Annuksen kotiin, jossa rouva Annus tarjosi meille vielä hyvää teetä ennen yöpuulle menoa.

Seuraavana aamuna heräsimme varhain ehtiäksemme ennen kokouspaikkakunnalle matkustamista katsella Tallinnaa. Vettä vihmoi aamusta lähtien koko ajan, kävelymme kaupungilla sujui vikkelästi liikkuen. Mielenkiintoisen rupeaman vietimme Tallinnan Matkaklubin "Matkamajassa" tutkien arkistossa erinomaisen huolella ja hyvin tehtyjä, koviin kansiin sidottuja vaelluspäivakirjoja. Matkaklubilla on sosialistisen hallinnon ja Neuvostoliitto-yhteyden jäljiltä vielä käytössään omat toimitilat, jonka kulut katettiin ammattijärjestöjen kautta. Nyt, rahan tulon katkettua, joudutaan ilmeisesti myös nämä ympyrät miettimään uusiksi. Kyselivät kovin, kuinka Tunturilatu ja Suomen Latu rahoittavat toimintansa.

Eesti Matkaliit'ssa (EML) on kaksikymmentä eri puolelle Viroa sijoittunutta klubia, joissa harrastetaan kaikkia tai joitakin seitsemästä erilaisesta liikkumistavasta alkaen patikkavaelluksista ja päättyen moottoroituun matkailuun. Näitä kaikkia harrastetaan sitten vielä kuudessa eri vaikeusasteessa! Mielestäni ei "harrastamisesta" oikeastaan voida enää puhua vaan sosialistisilla hallinnoilla ominaisena olleesta, Neuvostoliiton mallin mukaisesta tulostavoitteellisesta urheilukasvatuksesta.

Kokouksessa esitetyistä videoista ja diasarjoista kävi kouriintuntuvasti ilmi tällaisen systeemin huipulle valikoituneiden ryhmien vaellustaso: Viron vaellusmestariksi 1991 valittiin vaellusjohtaja, joka veti kuuden hengen VI vaikeusasteen vuoristokiipeilyn Keski-Pamirilla, jossa ryhmä huiputti kaksi vaikeaa huippua, korkeamman niistä ollessa "Peak Kommunism" (7.495 m)

Kyseinen kaveri valikoitui selvällä äänierolla neljään muuhun viidestä ehdolle pannusta vaelluksesta, joita olivat 3. vaikeusasteen automatka Puolaan ja Norjaan, 4. vaikeusasteen patikka- ja vesistövaellus Jakuutiassa, 4. vaikeusasteen vesistövaellus (lautalla tai katamaraani-kanootilla hurjaa vauhtia koskesta toiseen poukkoillen) Kafirnikabi-joella, sekä 5. vaikeusasteen hiihtomatka Franz—Josefin maalla.

Vuosittain EML tekee yhteenvedot tapahtumista klubeittain. vaellustavoittain sekä vaikeusasteittain. Yhteenvedoista huomaa, että 6, ja 5. vaikeusasteen vaelluksia ei yleensä ole kuin muutamia. vaellusten vaikeusasteen

Eestin Matkaliiton lippu vihitään.

pääpainon ollessa 1. ja 2. vaikeusluokassa, siis meikäläisen helpohkon Lapin vaelluksen tapaisissa olosuhteissa.

Mielestäni järiestelma oli kovin byrokraattinen eri asteisine johtajineen, vaellusluokitteluineen, arvostelukomissioineen jne. Mielenkiintoista tulee olemaan kestääkö systeemi pakostakin eteen tulevat uudistukset.

Olimme Virossa vieraina. ts. EML hoiti koko oleskelun kustannukset. (Tosin halusimme hoidella ruokailujen ravintolalaskuja, onnistuenkin siinä muutaman kerran). Isäntämme olivat varanneet meille kullekin määräsumman ruplia, joista kayttämämme saatoimme lopuksi maksaa markoilla ilmeisesti molempia osapuolia tyydyttävällä vaihtokurssilla. Devalvoituneellakin markalla oli siellä epävirallisen ruplakurssin kautta hirveä ostovoima. jonka koin jotenkin epäoikeudenmukaisena ja hävettävänä maksaessani parilla markalla asioita, jotka palkallisille maksavat ainakin meikäläisen työ/tavara-suhteen verran tai useimmiten vielä huomattavasti enemmän .

Kokouspaikkana oli koulurakennus, jossa muilta paikkakunnilta tulleet myös majoittuivat. Meidät oli majoitettu erittäin siistiin paikalliseen pikkuhotelliin. Ohjelmassa oli lähinnä erilaisia retkiselostuksia, jotka alkoivat jo perjantai-iltana ja päättyivät vasta sunnuntaina puolelta päivin. Meille oli varattu parhaaseen kokousaikaan ennen Liettuan, Latvian ja Venäjän edustajia tervehdys- ja esitysaika. Terveisinä ojensimme EML:lle Suomen GT-kartaston ja erilaista muuta vaellukseen liittyvää painotuotetta, joiden tarpeellisuudesta olimme jo saaneet vihjeet Suomessa. Puheenjohtaja esitteli Tunturiladun organisaation sekä sijoittumisen Suomen liikunnan kentässä, kansallispuistot. jne sekä tietysti TL:n Lapin tukikohdat. Tämän lisäksi esittelimme diakuvin TL:n vaellustoimintaa Suomen ja Ruotsin Lapissa, Huippuvuorilla ia Islannissa. Kaikki ulkomaalaiset näkymät tuntuivat kiinnostavan kokousväkeä.

Lauantai-iltana isäntiemme tarjoaman illallisen aikana, keskusteltiin yhdessä TL:n ja EML:n yhteistyön kehittämisestä. Keskusteluissa totesimme yhdessä, että yhteistyömuotojen on vielä selkiinnyttävä samoin kuin ulkoisten olosuhteittenkin, ennen kuin järjestötasollista yhteistyötä voidaan harkita. Yksilö- ja mahdollisesti kerhotasoiset kontaktit tuntuisivat sen sijaan olevan luonnollinen alku. Johonkin kerhotapahtumaan voisi kutsua veljeskansamme edustajan mukaan ja osallistua sitten vastavuoroisesti Virossa jonkin sikäläisen klubin tapahtumaan.

Sunnuntaina katselimme vielä tovin Tallinnan nähtävyyksiä ennen laivaan menoa. Sade oli lakannut, joten oli mielenkiintoista kävellä ja katsella Tallinnan vanhaa kaupunkia ja ihailla sieltä käsin aukeavia nakymiä yli iltavalaistun (tosin niukasti) Viron pääkaupungin. Näköalapaikoilla liikkuivat kaikenkarvaiset kauppamiehet tarjoten meille länsivaluuttaa vastaan mitä hämmästyttävimpiä tuotteitaan lentäjäluuttnantin asetakista koristeellisesti neulottuihin lapasiin asti, erilaisia alkoholilaatujakaan unohtamatta.

Tungos satamassa oli valtava ja virkavallalle piti täytellä papereita. Ystävälliset isäntämme hyvästeltyämme pääsimme kuitenkin suhteellisen nopeasti tulli- ja passimuodollisuuksien läpi laivaan ja kotimatkan aloittamiseen.

Virolaisten kursailematon ystävällisyys ja vieraanvaraisuus jäivät meille miellyttäväksi muistoksi vuosikokousmatkastamme.

Eero Hämäläinen

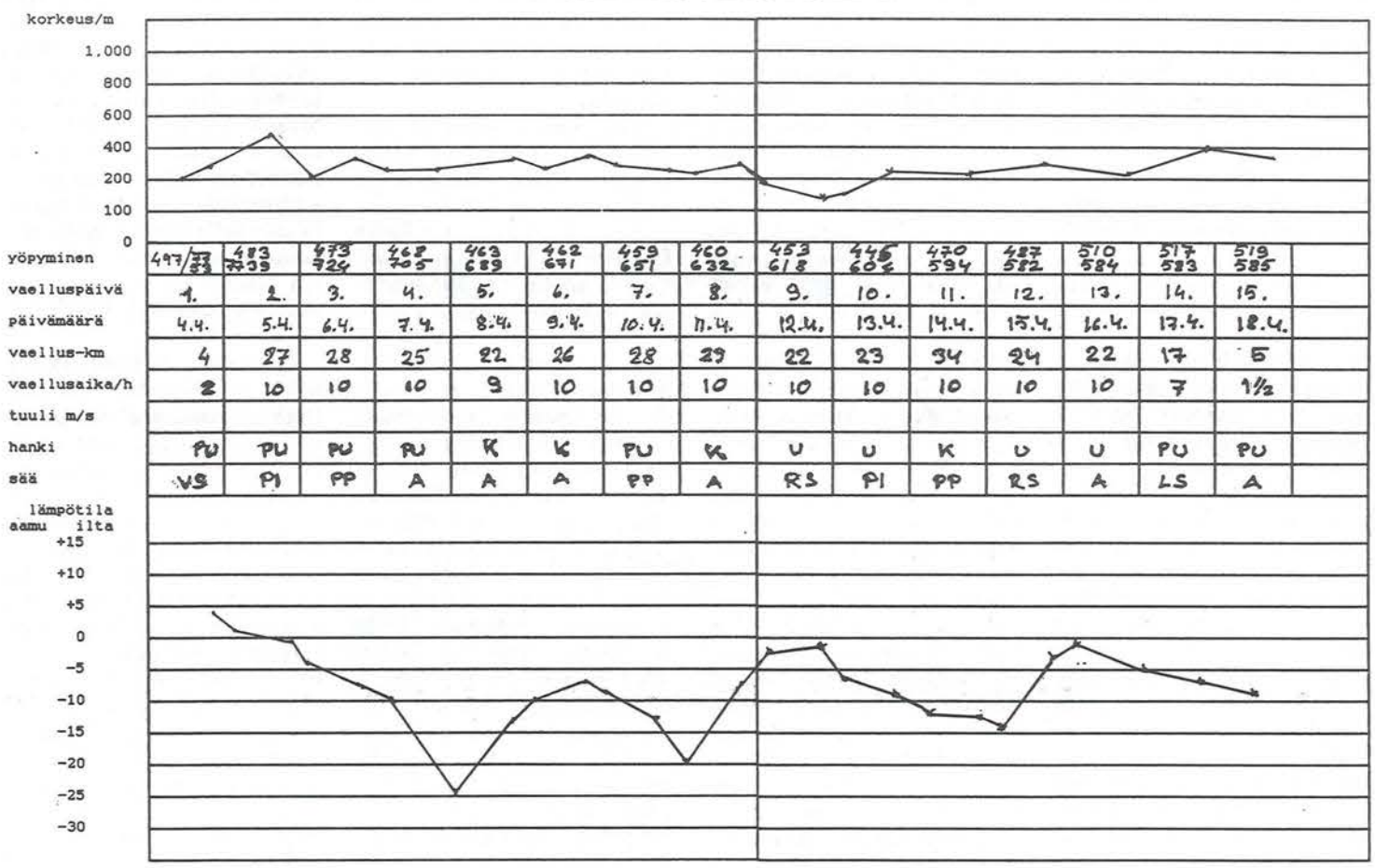
Vaellus-kertomus taulukkona

Virossa näin eräässä matkakertomuksessa käytettävän vaellustietoja taulukon muodossa. Esitystapa kiinnosti minua ja kun ystävämme Virossa, Aleksander Annus, lähetti siitä valokopion, muuntelin siitä oman versioni. Havainnollisuuden vuoksi olen kopioinut taulukkoon vaelluskertomuksesta erään talvivaelluksen kulun. Taulukossa on käytetty lyhennyksinä:
Hanki: U = upottava, PU = puoliupottava, K = kestävä, T = teräshanki. Sää: VS = vesisade, RS = räntäsade, LS = lumisade, PI = pilvinen, PP = puolipilvinen, A = aurinkoinen, S = sumu, M = myräkkä.

Siitä vaan nyt jokainen kehittämään omaa vaellustaulukkoaan!

eehoo

VAELLUSTAULUKKO

yöpyminen	497/477	483/439	473/424	468/405	463/389	462/671	459/651	460/632	453/618	446/605	470/594	487/582	510/584	517/583	519/585
vaelluspäivä	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.
päivämäärä	4.4.	5.4.	6.4.	7.4.	8.4.	9.4.	10.4.	11.4.	12.4.	13.4.	14.4.	15.4.	16.4.	17.4.	18.4.
vaellus-km	4	27	28	25	22	26	28	29	22	23	34	24	22	17	5
vaellusaika/h	2	10	10	10	9	10	10	10	10	10	10	10	10	7	1½
tuuli m/s															
hanki	PU	PU	PU	PU	K	K	PU	K	U	U	K	U	U	PU	PU
sää	VS	PI	PP	A	A	A	PP	A	RS	PI	PP	RS	A	LS	A

Aleksanterin kanssa Lapissa

Tunturilatulaisille tutuksi tullut tallinnalainen Aleksander Annus oli ensimmäisellä tunturivaelluksellaan Suomen Lapissa syksyllä -91. Syksyinen Maanselkä näytti korkeisiin mäkiin tottuneelle Aleksanterille, mitä Lappi parhaimmillaan on: Äärettömiä näköaloja, viiltävää autiutta ja huikaisevaa värikkyyttä!

Tampereella retkivarusteita pakatessamme kuulimme TV-uutisista Aleksanterille erittäin mieluisan asian: Neuvostoliitto oli tunnustanut Eestin itsenäisyyden! Tämä uutinen muutti maailmanjärjestyksen uuteen malliin. Vielä Lappiin matkatessamme ja vaellustapoja vertaillessamme, Aleksanteri vastasi:"M e i l l ä Neuvostoliitossa vaeltajilla ei ole ...". Viikon vaelluksen aikana kitkettiin vanhoja tapoja ja vastaukset alkoivat olla: "H e i l l ä Neuvostoliitossa vaeltajilla ei ole...".

Mestariurheilija

Aleksanteri on saavuttanut vaellusurheilun korkeimman arvoasteen "Neuvostoliiton mestariurheilija". Arvonimi myönnettiin hänelle Sajaanille tehdyn retken jälkeen vuonna 1969 ja nimenomaan siitä tehdyn retkiselostuksen perusteella.

Sajaanin vuoristoinen alue sijaitsee Altain vuoriston ja Baikaljärven välissä ja se kuuluu V vaativuusluokkaan. Eestiläisryhmän koko matka kesti yli kuukauden, josta 300 kilometrin pituinen vaellus maastossa vei 24 vrk.

Aleksanteri näytti erästä valokuvaa joen ylityksestä Sajaanilla. Kovana koskena kuohuvan joen molemmilla rannoilla oli ajopuiden röykkiö joissa oli pystyyn tuetut puunrungot. Näiden väliin, korkealle joen yläpuolelle, oli pingoitettu köysi ja sitä pitkin liukuen vaeltajat ylittivät joen. Köyden vieminen vastarannalle, kahlaamalla hurjassa koskessa ja jääkylmässä vedessä, oli ollut yhdellä miehellä työn takana. Ensimmäiseksi hän sytyttikin vastarannalle nuotion lämmitelläkseen. Ylityspaikka oli ainoa mahdollinen, sillä seuraava olisi ollut 50 km:n päässä ylävirtaan ja alavirran puolella joki puristautui jyrkkään kanjoniin.

Sajaanin lisäksi Aleksanteri on vaeltanut mm. Pohjois-Uralissa, Kaukaasiassa, Baikal-järven pohjoispuolella, Kamtšatkalla, Kirgiisiassa, Kuolassa ja Vepsän maassa (Laatokan itäpuolella).

Eestiläisten vaellushistoriaa

Jo vuoden 1939 syksyllä osallistui Eestin retkeily-yhdistykset Pohjoismaiseen kokoukseen Helsingissä. Vasta vuonna 1951 perustettiin ensimmäiset vaelluskerhot ja -seurat urheilujärjestöjen yhteyteen. Siitä sitten vaellusurheilu alkoi kehittyä ja ensimmäinen vaellus Neuvostoliitossa tehtiin v. 1954 ja ensimmäinen hiihtovaellus Kuolan niemimaalle v.1956.

Vuosien mittaan on organisaatioita muutettu ja perustettu erilaisia liittoja sekä yhdistyksiä ja pidetty erilaisia yhteisiä tilaisuuksia. Tärkeä vuosi on 1985, sillä silloin perustettiin nykyinen EESTI MATKALIIT, johon kuuluu 17 vaelluskerhoa tai -yhdistystä. Samalla perustettiin Eestin vaellusmestarin arvonimi. Tähän mennessä sen on saavuttanut 52 vaeltajaa.

Vaellusten dokumentointia

Kahdenkeskisen kulkemisen aikana tuli juteltua perinpohjaisesti itäisen naapurimme vaellustavoista ja systeemeistä. Koko järjestelmä on monimutkaisuudessaan erittäin mielenkiintoinen. Jo retkialueiden nimet pistävät pään pyörälle ja sormet syhyämään.

Eestin Matkaliiton toimitalon "Matkamajan" kirjastossa on useita kymmeniä retkiselostuksia vaelluksilta eri puolilta Neuvostoliittoa. Mielenkiintoisia kirjoja, joissa vaellukset on selostettu laaja-alaisesti ja perusteellisesti. Näin sen pitää ollakin jos tavoitellaan Mestariurheilijan arvoa. Hyvä retkiselostus on todiste suoritetusta vaelluksesta ja sen perusteella arvosteleva komitea Moskovassa tekee (tai teki ennen!) päätöksensä. Kaikki retkiselostukset eivät ole läpäisseet seulaa.

Kuva: Matti Rekola

Aleksander Annus ensimmäisellä tunturivaelluksellaan Suomen Lapissa.

Jo ennen vaellusta tehdään alustava suunnitelma ja osanottajaluettelo jonka paikallinen vaellusreittikomissio tarkastaa. Osanottajien suoritusluokat ovat tärkeitä. Ryhmässä täytyy olla tietty määrä alemman luokan suorittaneita, jotka kumminkaan eivät saa mennä paria luokkaa vaativammalle vaellukselle. Ryhmän johtajakaan ei saa vetää retkeä omaa suoritusluokkaansa vaativammassa maastossa. Erittäin vaativille V ja VI luokan vaelluksille lähdettäessä tarvitaan urheilulääkärin hyväksyminen.

Lopullisessa retkiselostuksessa on runsaasti valokuvia, karttaluonnoksia, taulukoita ja tekstiä yhteensä jopa 100 sivua. Parhaimmat selostukset ovat sidottuja, kovakantisia kirjoja.

Maastoa sekä kulkureittejä esittävät valokuvat ovat numeroituja ja vastaava numero löytyy karttaluonnoksesta kuvaussuuntineen. Retkiselostuksen yksi tärkeimmistä tarkoituksista on antaa tietoa alueesta seuraaville vaeltajille ja siksi pääpaino on reitin sekä retkimaaston tarkassa kuvauksessa. Alkuperäiskielisten maastonnimitysten merkitys on luonnollisesti selitetty.

Muonaluettelo grammojen sekä kalorien tarkkuudella, retkiapteekin tarvikeluettelo, matkakustannukset sekä henkilökohtaiset- ja yhteisvarusteet on selostuksissa tarkkaan esitetty. Alemman luokan retkillä on jopa arvosteltava joidenkin varusteiden tarpeellisuus tai tarpeettomuus. Mielenkiintoinen ja havainnollinen esitys on taulukkomainen yhteenveto koko vaelluksesta. Siinä käyrä kuvaa vaelluksen matkaa, nousua tai laskua, ja joka päivän kohdalle merkitään matkan pituus, korkeusero, lämpötila sekä säätila.

Luonnollista on, että jokainen lisää retkiselostukseensa omien mieltymystensä mukaisia lisäselvityksiä. Tietokoneella operoiva tekee sivukaupalla taulukoita ja listoja. Varustekehittelyyn perehtynyt selittää joka nippelin tarkasti. Varusteet ja tekniikat ovat mielenkiintoisia ja joitakin niistä voisi soveltaa Suomenkin oloihin. Esimerkiksi loukkaantuneen kuljettamiseen valmistettava suksikelkka, joka rakennetaan suksiparin sekä kahden rinkan kehikon avulla. Homma on valmiiksi ajateltu ja siksi retkivarustukseen kuuluu muutama ruuvi ja siipimutteri. Telttakaminat ovat pieniä sekä kevyitä laatikoita ja niiden lämmityskyvyt sekä puunkulutukset on esitetty tarkoin tutkimustuloksin.

Avun huutaminen ei kannata

Suuressa maassa on valtavat etäisyydet eikä pelastusryhmiä riitä joka kolkkaan. Vaikka pelastuspalvelu virallisesti toimiikin joissakin paikoissa niin käytännössä siihen ei voi luottaa.

Koska apua ei saa, on ryhmän selviydyttävä omin voimin kaikista odottamattomista tilanteista. Siksi vaellusryhmät ovat suuria, keskimäärin yhdeksän henkeä, jotta avunhakijoita sekä avunantajia olisi riittävästi. Esimerkiksi Tunturiladun retkikunnan kera Kuolassa hiihtänyt Mestarikandidaatti Mati Toom on Pohjois-Uralissa joutunut kantamaan jalkansa katkaissutta retkikumppania yli 20 kilometriä.

Vaeltamisen vaikeuksista suurin on kuljetusyhteyksien toimimattomuus. Tästä viimeisin karvas kokemus on eestiläisten hiihtovaellus Frans-Joosefin maalla keväällä -91. Sovittu lentokone/helikopterikuljetus ei tullut ajallaan. Ryhmä joutui odottamaan kuljetusta näille arktisille saarille kuusi vuorokautta ja paluukuljetusta odoteltiin neljä vuorokautta.

Miten meillä

Vaelsimme siis Aleksanterin kanssa Enontekiön itäosissa Kalmakaltiosta Tsuugisautsiin ja sieltä Stallojärven kautta takaisin Kalmakaltioon. Koimme hetkellisiä lumikuuroja, mutta muuten sää pysyi kauniina. Noin 150 km:n matkalla kuljimme kahdeksan tunturihuipun kautta, koska maasto ylhäällä oli tasaista (?) ja helppokulkuista. Poropolut olivat Aleksanterille yllätys. Hän ei ollut milloinkaan ennen kulkenut eläinpolkuja pitkin ja kesti jonkin aikaa ennenkuin hän oppi ymmärtämään porojen logiikan.

Vaelluksen aikana sain runsaasti selvitystä naapurimaamme vaellusurheilusta. Vastaavasti minunkin piti kertoa miten asiat meillä on, mutta edelläselostettujen vaikuttavien tietojen jälkeen ei ollut mitään sanottavaa. Meillä toiminta on täysin amatöörimaista, harrastelupohjalla ja vailla tavoitteita. Vaeltaminen Lapissa on turvallista ja helppoa. Hädän tullen voi istuutua kuusen juurelle odottamaan, että pelastuspalvelu noutaa.

MR

Tunturikerho Kavtsin Islanninmatka

Tunturikerho Kavtsin järjestämälle Islanninmatkalle osallistuivat: Alapuranen Jorma(x), Brotherus Johannes, Dgerlund Axel, Granroth Tuula, Häkkinen Ulla, Hämäläinen Eero(x), Hämäläinen Marianne, Hietala Vappu(x), Hulkkonen Urho, Huotari Liisa, Kalanti Maire(x), Kilpi Ossi, Koivu Eeva-Maija(x)), Lindberg Keijo(x), Maula Hannu(x), Maula Marita(x), Myllynen Helena(x), Mäntynen Matti(x), Niinikoski Eero, Nordberg Vally, Palin Marjatta(x), Pelander Gunvor, Penttinen Anna-Liisa(x)), Pulliainen Antti(x), Rihtniemi Riitta(x), Rönnholm Gunilla(x), Suominen Marjatta(x), Vilén Eila, Vilén Jukka ja Viljakainen Reetta. (x) osoittaa, että arpajaisissa onni suosi ja sai kirjoittaa päiväkirjan yhdestä retkipäivästä. Kirjoittajien suostumuksella olen saanut vapaasti käsitellä heidän tekstejään valmistaakseni seuraavan lyhennelmän matkakertomukseksemme. Mainiona, tietorikkaana matkaoppaanamme oli Jouko T. Parviainen.

Sunnuntai 16.6.1991

Vihdoinkin kauan suunniteltu ja odotettu matka oli edessä. Lähdimme iltapäivällä mielestäni erittäin hyvissä ajoin lentokentälle, sillä toki matkanjohtajana minun pitäisi olla paikalla ennen useimpia muita matkalaisia. Kuinkas ollakaan, kentällä meitä oli vastassa jo puolet matkaseurueesta. Tämä oli enteellistä tulevia päiviä ajatellen. En ole aikaisemmin ollut näin hienon joukon kanssa matkassa! Ketään ei tarvinnut odotella (poikkeuksena tietysti kun katseltiin lintuja tai muita mielenkiintoisia luontokohteita), oltiin joustavia, huumorintajuisia ja innostuneita.

Islannin Keflavikin kentälle saavuimme auringonlaskun aikaan — kesäkuun puolessavälissä siis iltamyöhään. Olin Suomessa sopinut, että matkaoppaamme Jouko on linja-autolla meitä vastassa. Hänen pitkänhuiskeaa hahmoa ei kuitenkaan näkynyt kun vihdoin selvisimme kasseinemme tulli*vapaasta myymälästä. Ehdimme pitkään ihailla* modernia lentokenttärakennusta ja sen pihalla olevaa jättiläismäistä ''munasta nouseva lintu'' näköistä taideteosta ennenkuin bussi saapui ja Joukon iloinen olemus nähtiin nousevan autosta. Kovasti anteeksi pyydellen hän kertoi luulleen meidän tulevan myöhäisemmällä koneella. Helpottunein mielin lähdimme majapaikkaamme Reykjavikin pohjoispuolelle Mosfellsbaeriin. Iltateen jälkeen porukka oli hyvin valmista käymään nukkumaan kerätäkseen voimia tulevia seikkailuja varten.

Maanantai 17.6.91 Reykjavik

Islantilaisten kansallispäivä on koittanut. Aurinkoa, aurinkoa ja aurinkoa. Kavtsin ensimmäinen päivä satujen saarella. Aamu-uinnilla kuumien lähteiden +40°C vedet hyväilivät ja vetreyttivät lentomatkan ja lyhyen yön jäykistämät jäsenet.

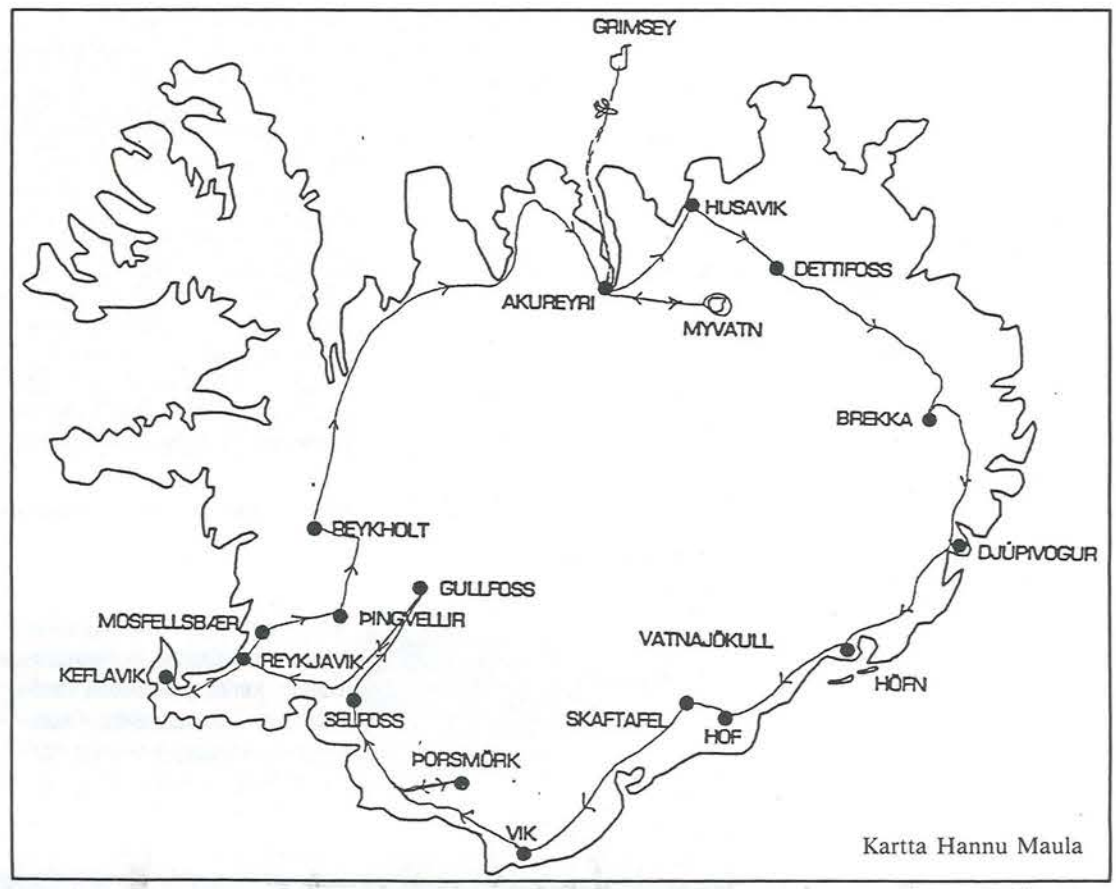
Runsaan ja monipuolisen aamiaisen jälkeen bussi nosti meidät Jóun eli Jounin, kuten häntä kutsuimme, ohjaamana ja lähdimme Joukon opastamana kaupunkikiertoajelulle. Haimme myös paikallisen, suomensyntyisen oppaan Barbro Skogberg-Tourdarsonin hänen kotiportailtaan.

Kierrämme eri kaupunginosia. Ensimmäisen kerran poistumme autosta laavakentän keskeltä löytyneen luostarin raunioilla, peräisin n.800-luvulta. Sieltä löytynyt Madonna-patsas oli asetettu laavasta kootulle pienelle alttarille.

Maan tasalle ja autoon ja Pohjola-talolle, jossa hyvästelemme Barbro-oppaamme ruisleivän ja äänilevyn kera. Virkistäydymme talon tiloissa, sitten suuntaamme kohti juhlivaa kaupunkia, jonka pääkadut ovat liikenteeltä suljetut kansallispäivän juhlallisuuksien takia.

Kansaa oli liikkeellä vauvasta vaariin kaikki pyhäpuvuissa ja iäkkäimmät naiset tyylikkäissä kansallispuvuissa. Paraatisoittokunta tuli vastaan kadulta, erilaisia musiikkiyhtyeitä esiintyi lavalla ja viikinkialus tuli satamaan. Lapsille oli järjestetty jos jonkinlaista huvitusta, vastaan tuli jopa vaaleanpunainen elefantti, jonka kärsä oli ironnut. Näin voi käydä satujen saarella.

Majapaikassamme illastimme ja iltaohjelma oli vapaa, kuka käveli mihinkin suuntaan paikallisessa maisemassa ihastellakseen auringonlaskua. Jouko vei muutaman kaverin mukanaan Esjalle, esimakua laavavuorilla vaeltamisesta. Upea aloituspäivä tälle kaksiviikkoiselle retkelle.

Kartta Hannu Maula

Tiistai 18.6.1991

Aamu-uinnin ja aamupalan jälkeen lähdimme ensimmäisellä varsinaisella matkapäivällä kohti Thingvelliriä. Matkalla oppaamme Jouko kertoi meille Islannista ja sen ihmeellisyyksistä. Saimme tietää, että olimme Amerikan mantereella ja matkasimme kohti Euroopan mannerta. Kyllähän se raja olikin todella vaikuttava ja mahtavan näköinen. Antoi alkua sille mitä lähipäivinä tulisimme näkemään ja kokemaan.

Ruokailun jälkeen matka jatkui halki pölyisen autiomaan tietä, joka oli auki vain kesäisin. Edessämme alkoivat näkyä Langjökullin jäätiköt. Pari kertaa matkalla pysähdyimme lumelle ja pelastustuvalle, joka oli matkalla kulkijoiden turvaksi tehty. Ohitimme kaksi tulivuorta, joista toisen nimen minäkin muistan. Se on Ok.

Matka jatkui kohti Reinholtia. Pysähdyimme matkalla katsomaan putousta, jossa vesi valui kallion sisästä ja samassa paikassa oli putous, jossa oli laavasiltoja, joita oli käytetty joen ylitykseen ja sellaisen sorruttua oli lapsia hukkunut.

Matkamme jatkuessa Johannes luki seuraavan majapaikan historiaa ja siinä ilmeni, että muinoin siellä majaili muuan ruhtinas, joka aamuisin meni paikalla olevaan kuumaan lähteeseen. Siellä kolme neitosta häntä hieroivat, neljäs istui laidalla ja merkitsi muistiin tarinat, joita ruhtinas kertoili. Mikä oiva keino tehdä matkapäiväkirja tästä päivästä, mutta kuinka siinä kävi, niin se onkin jo seuraavan päivän tarina.

Ollaan päästy Skaftafellin jäätikön reunajäille ja on aika ottaa joukkoekuva.

Keskiviikko 19.6.

Aamulla hyvissä ajoin ukonköriläät örkki, Ossi ja Jorma herättivät könyämisellään. Aamu oli kauniin aurinkoinen, hieman pilvipoutainen. Nautimme ruokasalissa aamiaisen, johon sisältyi makoisa, mutta pakollinen kalanmaksaöljyannos.

Islannin maaseudulle leimaa-antavat piirteet tulivat esiin taas heti matkaan päästyämme; nimittäin lampaat, hevoset, autius sekä vuoriston ja laaksoisten maisemien vuorotteleminen. Ensimmäinen pysähdys matkalla oli Granbrokin kraaterilla jonkin matkaa ennen Baula-vuorta. Nousimme kraaterin ''huipulle''. Nousu ei ollut helppoa, koska laavakivet olivat kuin kuulalaakerit jalkojen alla eikä rinnekään ollut niitä kaikkein loivimpia. Kraaterista levinneet laavamassan jäljet erottuivat selvästi ympäristöstä, joka oli tasaisen alavaa. Alastulossa tuli testattua erilaisten kenkien hyvyys nilkan tukemisessa.

Jatkettuamme 75-tietä pohjoiseen pysähdyimme Glambærin turveasumusmuseoon. Asumusten rakentamistekniikka (turvesiivut oli ladottu päällekkäin tiiviisti pystyasentoon kerroksiksi siten, että ne olivat toisiinsa nähden viistosti) ja vanhat tarve-esineet kiihoittivat selvästikin mielikuvitusta. Nykyajan elämisen helppous nousi korostetusti mieleen nähdessään entisaikojen turveasumusten karuuden ja tarve-esineiden käytön työläyden, vaikka ne

olivatkin kauniita ja tarkoituksenmukaisia.

Loppumatkan nautimme Eyjafjördurin vuonon näkymistä ajamalla sen länsirantaa pitkin.

Akureyrissa majoituimme kirkon tiloihin ja nautimme päivällistä kaupungin edustustiloissa. Naiset pääsivät päivällisen jälkeen uimaan. Iltaa vietettiin majoitustiloissa. Säiden puolesta jo kolmas hyvä päivä oli takana.

Torstai 20.6.91

Aamulla syntyi uusi Islannin perinnepuuro Kavtsin tyyliin, voisilmän sijaan nokare maksapasteijaa. Väärinkäsityksen tähden puuro ei syöty niinkuin Jouko oli neuvonut, ''slauhturin'' kera. Käsittääkseni slauhtur sisältää lampaasta kaikenlaista terveellistä ja epäilyttävää sisäelintä.

Liikkeelle päästiin ajoissa, aamun sumuisuus hälveni ja päivä näytti lupaavalta. Nousimme kahden tunturin satulan yli Skalfandafljot-joen laaksoon. Ensimmäinen kohteemme Godafoss, umalten putous, oli edessämme, aamuauringon kultaama vesimassa pauhasi.

Matkasimme Myvatnin alueelle, jossa ensi kerran saimme tuta islantilaiset hyttyslaumat. Lintubongareita ei meinattu saada liikkeelle, kun havaittiin islannintelkkä, isovesipääsky, virta-alleja, kiiruna ja vesipääsky. Bongarit jätettiinkin lintuja katselemaan ja hyttyssyöteiksi Skutustadiriin. Siellä on pseudokraatereita, joissa hyttyslaumat syntyvät. Retki oli antoisa havaintojen ansiosta: amerikan jääkuikka, n. 35 hanhea, joista suurin osa lyhytnokkia, mustalintuja, haapanoita jne.

Vatsat pulleina maukkaista eväistä lähdimme Kraflan voimala-alueelta Krafluvirkjunin rikkilähteille. Lähteistä pulputti ja hyllyi ruosteisen ruskeaa lemuavaa massaa. Ällistelimme 1789 yhdellä poksauksella purkautunutta tulivuorta, jonka kraaterissa välkkyi turkoosi vesi.

Reykjahlidissä seurasi jokapäiväinen uinti. Porealtaasta katosi kummasti vesi, kun 26 ihmistä ahtautui yht'aikaa sen uumeniin.

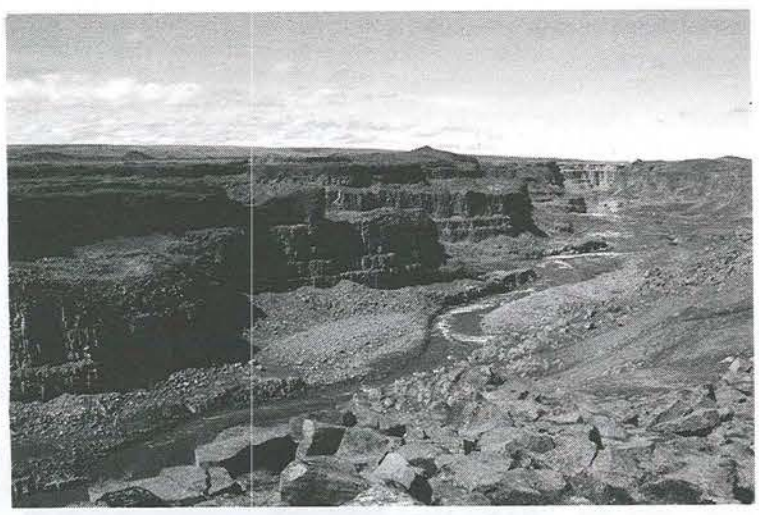
Illalla Akureyrissä joukko hajaantui eri harrastusten pariin: kalaan, hiihtämään, kuvaamaan kasveja (leveälehtinen horsma ja Grönlannin lehdokki). Kalastajat saapuivat puolenyönaikaan ollen onnellisina turskasaaliistaan, hiihtäjät kokemuksistaan ja muut vain muuten antoisasta päivästä.

Perjantai 21.6.91

Aamulla lähdimme liikkeelle kohti villakauppaa ja sitten kaupungille. Ruokaostosten jälkeen lähdimme kävelemään kohti majapaikkaa, mutta koska Akureyrin läpi virtaavan joen yli kulki vain kaksi toisistaan kaukana olevaa siltaa, jouduimme pian umpikujaan. Oikeaa reittiä etsiessämme me kunnon latulaiset pääsimme keskellä kaupunkia maastoon, oli piikkilanka- ja rautalankaaitaa, laitumia, mättäitä jne. Kiirettä piti, sillä muutamien oli kerittävä majapaikkaan, hotkaista voileipiä ja piimää ja rynnätä lentokentälle noustaakseen pienkoneeseen ja matkalle Grimseyn saarelle.

Saarella meitä vastassa oli opas, joka ensin jakoi lintujen peloitustikut paljaspäisille. Napapiirillä olevaa tolppaa vilkaistiin ja sitten linturannalle. Lintuja oli uskomaton määrä. Ruokit olivat kauniita ja lunnit veivät sydämet. Saari oli muillekin kuin ''lintuihmisille'' elämys. Lintuihmiset kirjasivat uusien lintujen listaan seuraavat linnut, vaikka kaikkia saaren lintulajeja ei keritty havaitsemaan: lunni, pikkukajava, etelänkiisla (myös harvinaisempi silmälaseilla varustettu laji), pohjankiisla, ruokki ja riskilä.

Kirkolle majapaikkaan palattuamme pakattiin, kuorsattiin yms. ennen yöreissua. Vaihdettiin kuulumisia kuinka iltapäivällä oli aikaa kulutettu. Vappu ja Johannes olivat olleet pääkirjastossa, jossa uimahallien tapaan kengät heitettiin eteiseen.

Louhikkoinen jokikanjoni laavakentän keskellä.

Puoli yksitoista olimme valmiit lähtöön ja oppaan matkassa kävelimme pilvisessä säässä vähän ennen puoltayötä pikkukukkulalle, jolla vähän ennen puoltayötä juhlistimme vuorokauden vaihtumista. Ja juhannusyön kunniaksi tasan kello 24 aurinko tuli näkyviin.

Juhannuspäivä 22.6.91

Aikamme keskiyön aurinkoa ihailtuamme jatkoimme matkaa varsinaiseen juhannusjuhlapaikkaan Akureyrin kaupungin ulkoilualueelle. Perillä isännät olivat jo virittäneet lampaan grillivartaaseen.

Nuorempi oppaistamme johti osan porukkaa lenkille metsään odottelemaan lampaan kypsymistä. Metsästä löytyi mukava leikkipaikka kiipeilyym. telineineen. Erityisesti vaijeriliukurata saavutti kavtsilaisten valtavan suosion.

Majapaikassa kävelijöitä odotti yllätys — menossa oli juhannusjuhlat. Välillä kuultiin Viitaa ja Saarikoskea lausuntaesityksenä, ruumiinkulttuuria harrastettiin kädenväntökilpailujen merkeissä. Jotkut yrittivät nukkua.

Bussi saapui seitsemältä aamulla ja lähdettiin matkaan. Alkumatka kulki samaa reittiä kuin edellisellä päivänä, joten aamutorkut saattoi ottaa menettämättä ennennäkemättösen päivän enteet tuntuivat matkan alusta asti.

Matka jatkui 1-tietä. Maisemat olivat muuttuneet hulvattoman särmikkäästä nuoresta laavasta jääkauden hiomiin pyöreämpiin muotoihin. Lumipeitteisinä kohoavat tunturit vain tuntuivat ahtautuvan lähemmäs toisiaan, likistivät joet kapeammiksi ja syvemmiksi.

Lähistöllä sijaitsevalla Pingneilillä on suoritettu ensimmäinen maaperätutkimuksen syväkairaus muutama vuosikymmen sitten. Siihen asti oli tutkittu vain tulivuoria ja laavamuodostelmia.

Breddalsheidissä Jón pysäytmiä maisemia. Aamukahvilla pysähdyttiin Husavikiin, matka jatkui pitkin pohjoisrannikkoa.

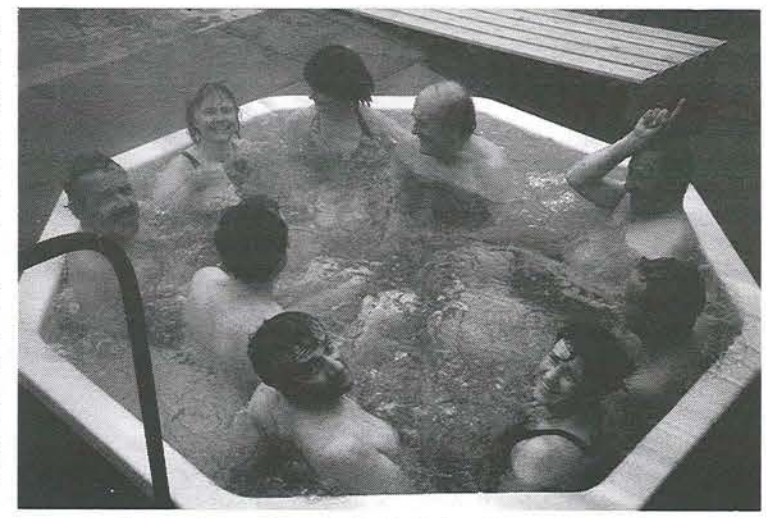
Lounaspaikaksi oli valittu Asbyrgin kanjoni, joka on muinoin syntynyt jäätikköjoen vesimassojen purkautuessa. Ihailimme kanjonin lähes satametristä pystysuoraa seinämää.

Suunnattiin kohti etelää, matkalla pysähdyttiin Dettifossputoukselle, bussissa maksettiin univelkoja, kahvitauolle pysähdyttiin Mödhrudalurissa, sitten seurattiin Jökulsa a Brujokea, jonka kuljettamista maamassoista Jouko luetteli huikeita lukuja.

Yöpymispaikkamme Brekka sijaitsi Islannin suurimmalla metsäalueella. Iltalenkille oli kaksi mahdollisuutta, joko ylös rinteeseen tai alas rantaan. Kukaan ei eksynyt, vaikka metsässä oltiinkin.

Sunnuntai 23.6.91

Aamu aukeni kuulaan raikkaassa tunturimetsässä. Aamuvarhaisesta huolimatta helteiti auton upean maiseman edessä. Valokuvaustauko. Väki kumartui maahan pyrstö maisemassa. Jääleinikit ja tunturiunikot varastivat shown.

Eräs päivän päättymisen kohokohtia, lämmin löhöallas ennen pelaamaan ja uimaan menoa.

Tavoitteena oli Höfnin 1700 asukkaan satamakaupunki, jonka satama on maan suurin. Kaupunki on turistien suosima Vatnajökulille tehtävien retkien johdosta sekä lähistön kasvi- ja lintukannan vuoksi. Eikä Naton satelliittiasemakaan vähennä paikkakunnan kiinnostavuutta. Sijaitseehan se mahtavassa maisemassa basalttimuodostelmien kohotessa taustalla.

Iltapäivällä kuka tähysti lintuja, kuka kopeloi kiviä taskuunsa, kuka nautti muuten vain. Saimme nähdä lisäksi hauskoja hyljeleikkejä lahdella.

Ilta kului herkullisen seivovan kalapöydän jälkeen pikkulenkkeilyn ja pihamaalla juttelun merkeissä ja niin oli sekin päivä muistoissa.

Maanantai 24.6.91

Tämä aamu tarjosi jotain aivan uutta: se ei alkanutkaan auringonpaisteella vaan tihkusateella, joka tosin kuivui aamiaiseen mennessä.

Aamiaista seurasi uimareissu, tosin riehuminen taisi voittaa uimisen, olihan purettavana tässä lajissa parin päivän rästiharjoitukset. Paluu alkoi kangerrellen, sillä Jorma oli jo sisäistänyt islantilaisen elämäntavan niin hyvin, ettei muistanut kenkiään edes poislähdössä vaan istui paikallaan sukkasillaan. . .

Päivän vanhetessa reittimme kääntyi kohti sanduria eli kuivalle maalle muodostunutta irtonaisen kiviaineksen peittämää tasaista aluetta. Tämä osa Islannin tieverkostoa on suteellisen uutta, autolla on saarta voinut kiertää vasta 1970-luvun lopulta alkaen. Yleisesti uskotaan, että jäätiköltä lähitulevaisuudessa — jopa tänä vuonna — tulee jäähyöky, joka katkoo tien ja tuhoaa siltoja. Siihen on varauduttu rakentamalla ''palmikkopatoja'' ja penkereitä, joilla tulvan suuntaa yritetään muuttaa.

Iltapäivällä lähdimme Hofin ''aumakattoiselta'' seuratalolta, joka oli oleva kotimme kaksi seuraavaa yötä, ensi kertaa tutustumaan todelliseen jäätikköön Skaftafellin turistikeskuksesta.

Ensikertalaista hämmästytti jäätikön väri, täällä se oli kirjaimellisesti tuhkanharmaata. Jäätikön syrjiltä voi lukea sen historiaakin, sillä aiemmat tuhka- ja kivikerrokset näkyvät käyrinä ja kertovat sen liikkeistä menneinä aikoina.

Paluumatkalla kävimme vielä Hundafossin ja Svartfossin putouksen juurella. Jälkimmäinen näytti kauempaa katsellen vankalta pystyhirsistä rakennetulta padolta. Suojaisassa joenuomassa oli kasvillisuus runsasta ja meikäläisiä harvinaisuuksia oli useita.

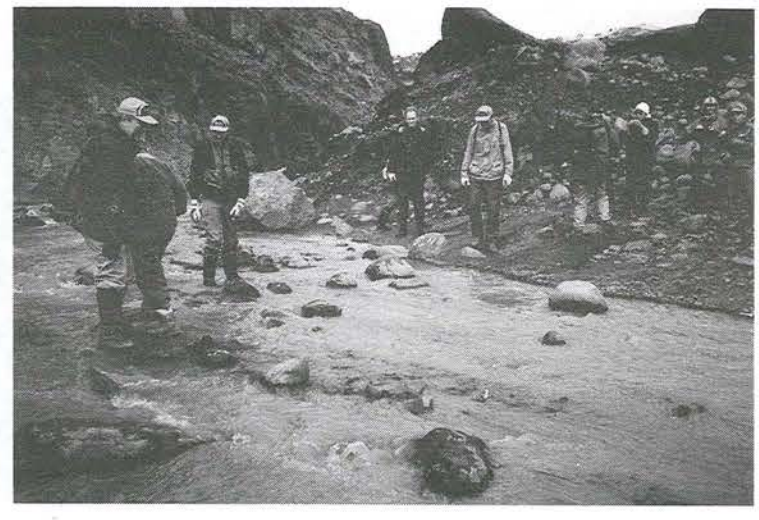
Maittavan illallisen jälkeen kokoonnuttiin pihalle ratkomaan jälleen uuden lajin mestaruutta. Se oli suksessiivinen kiventyöntö jonka suoritusvälineiksi Jouko oli päivällä poiminut sopivat kivet. Jerikon muurit olisivat olleet vaarassa joukkueiden kannustaessa omiaan ja esittäessään protesteja, joiden ratkomisessa Johannes oli tuomarina.

Tiistai 25.6.91

Tänään oli tarkoitus tehdä se ''pitempi päivävaellus.'' Aamusää poikkesi täydellisesti matkamme aikana niin tutuksi tulleesta sinisestä taivaasta ja auringonpaisteesta. Sumu peitti tienoon ja vettä tihersi.

Matkasimme Skaftafell:n kansallispuistoon, jossa tarkoitus oli tehdä päivävaellus. Alkumatkan vaelluksestamme nousimme tunturikoivikkoa kasvavan rinteen leveää polkua pitkin ja aloimme sitten liikkua kapeampaa uraa korkeuskäyrää seuraten. Sadekin lakkasi vähitellen.

Ensimmäisen taukopaikan näkymät olivat jo huikeat. Eilisen jäätiköllä käynnin reittiä oli hyvä seurata. Nousumme jatkui aina lähes 750 metriin, mat-

Skaftefellin jäätikölle piti ensin ylittää jäätikön sulamajoki.

kalla ihailimme kauempaa aukeavaa Vatnajökulljäätikköä, jyrkkiä vuorenrinteitä, kasveja ja allamme rinteillä pesiviä myrskylintuja.

Ruokatauko oli kauniin tunturipuron jyrkillä rannoilla, seuraavan taukopaikan näkymät olivat mielestäni eräitä matkamme kauneimpia: syvä jokilaakso, jossa pohjalla levinneenä pikkupurojen väliin jäätikkösavea niin että pohja näytti varjossa oudon tasaiselta ruskeanharmaalta suopinnalta, taustalla jäätikön laskeutumiskuruja, joita pilvien välistä vilahteleva aurinko kirkasti. Näitä ympäröivät kirkkaan vihreät tai sitten ruskean louhikkoiset, jyrkät syvän rotkon reunat. Patikointimme jatkui alaspäin kohti Skaftafellin leirintäaluetta ja bussiamme.

Keskiviikko 26.6.

Idästä tultaessa avautuu länteen päin eräs Islannin upeimmista näkymistä: viisi Euroopan suurimman jäätikön Vatnajökulin kielekettä.

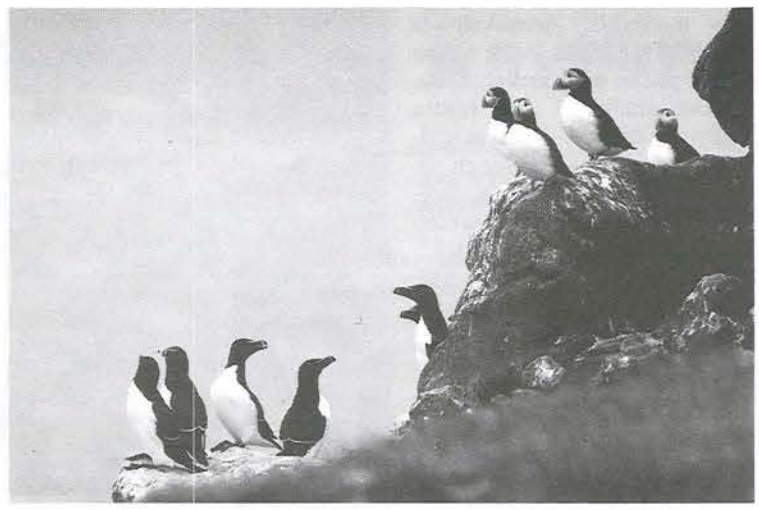
Matkalla ihailtiin hetken Skáfafossin putousta, joka syöksyi alas 60 metrin korkeudesta ja vihmoi vettä päällemme.

Vikin kylän leirintäpaikalla syötiin lounas. Takaseinänä oli korkea vulkaaniharjanne, jonka pengermillä pesii alituisesti liikkeellä olevia myrskylintuja. Takana kauempana on Myrdalsjökull-jäätikkö, jolla piilee vaarallinen ja arvaamaton Katla tulivuori. Etelärannikolta näkyi Vestmannasaaret, joita runteli tulivuoren purkaus 1973.

Ja sitten tutustuttiin Dürholaeyn, joka on ollut lintusaari, mutta sandur oli tehnyt siitä niemen. Täällä pääsi tutustumaan lunniin, joka on lintuvuoren ''ylemmän kerroksen väkeä''. Pieni pullea kirkasvärisellä nokalla ja punaisilla jaloilla varustettu mustavalkea lintu, joka kaivaa pesäkuopan maahan. Pesäkäytävä on noin 1—1½ metriä pitkä.

Hvolsvóllurissa käytiin postissa ja pankissa, vilkaistiin uudenaikaista kirkkoa ja sitten tuli elämästämme ''suuri seikkailu'' matkalla Thorsmörkin kansallispuistoon. Yhteisesti laskien päädyttiin 37 ylitettävään jokeen tai puroon, joista kolme olivat melko mahtavaa, niin että bussin masu kastui, eivät sentään matkatavarat.

Kavtsin puheenjohtaja Eero oli lähtenyt 60-vuotispäiviään pakoon maan ääriin eli Islantiin. Häntä varten oli runoiltu onnentoivotuslaulu, jota kovasti opeteltiin, retken naisjäsenet vetäisivät huulensa verenpunaisiksi karmealla huulipunalla. Kun Suomen aika oli uuden päivän, alkoi juhla. Laulu laulettiin, Vappu moiskautti ensimmäisen verenpunaisen pusun Eeron päälaelle ja muut naiset jatkoivat toimitusta. Eerolle lahjoitettiin Akureyristä hankittu viikinkiaiheinen t-paita, johon Vappu oli kirjannut juhlapäivämäärän. Yllätykseksemme Eero tarjosi islantilaista täytekakkua ja shampanjamaljakin kohotettiin.

''Kahden kerroksen väkeä''. Yläkerrassa lunnit ja alakerrassa ruokkeja.

Torstai 27.6.

Tänään oli tulossa retkemme tärkein vaelluspäivä. Mikä oli säätilanne? Näin kirkkaan sinistä taivasta, pilvenhattaraakaan ei ollut, kirkas aurinko houkutteli kiirehtimään vaellukselle. Lähdimme paikallisen naisoppaan saattelemana. Reettakin uskaltautui mukaan, kun Jouko vakuutteli, ettei kovin jyrkkiä rinteitä eikä hankalia vaellusreittejä ollut tiedossa.

Kulkeminen helpottui kun lähestyimme 834 m korkea Morinsheiditasannetta. Pidimme pitkän hengähdystauon ihaillen etenkin pohjois- ja itäsuuntaan avautuvaa mahtavaa kanjoninäkymää.

Jatkoimme koko joukon voimin kiipeämistä Heljarkambur ulokkeelle, jossa ihastelimme avautuvia hulppeita näkymiä lounasta syöden. Jo tässä vaiheessa päivää alkoivat aurinkovoiteet tehdä kauppansa, poski- ja nenänpäitä kuumotti.

Lounaan jälkeen oli osalla haastava tehtävä edessä. Nousimme yli 1000 metrin korkeuteen. Alkunousussa oli niin jyrkkä kohta, että kiipeämisen avuksi oli järjestetty köysi. Jouko kertoi, että samaa reittiä käytettiin aikanaan salakuljetettaessa Thorsmörkin puolelta lampaita etelään Skogaheidiin.

Palasimme samaa reittiä meitä kauan odotelleen porukan luo ja aloitimme paluumatkamme maisemallisesti todella hienoa, mutta paikoin hyvin vaativaa reittiä Merkurtungur kanjonin rinnettä pitkin. Välillä polku vei meitä melkein pystyseinäisen rinteen poikki, välillä oli ahtauduttava kapeista kallionraoista. Lisäväriä vaeltamiseen antoi kahteen kertaan ylitettävä Hvanna joki.

Mieleen jäi mahtavien maisemien lisäksi eräässä kohdassa näkemämme tuulen hiekasta muodostama, noin 10 m korkea, kapea, tiimalasin näköinen muodostelma. Erisävyisten vihreiden värjäämässä maisemassa liihoittelevat myrskylinnut antoivat mukavasti eloa kallioiden rinteille. Maisemallisesti hienoimmat näkymät avautuivat Merkurtingurin luoteispäästä Hvannargiliä pitkin Krossajoen laaksoon asti.

Kämpälle palattuamme saimme todeta, että joukkoomme oli päivän aikana ilmaantunut useampi punanenä- ja punajalkaviklo ja havainnoimme uudenkin lajin eli puolipunajalkaviklon.

Päivän vaellus ei ollut täysin uuvuttanut joukkoamme, auringonlaskun innoittamana riehaannuimme kiipeämään kämppämme vieressä olevalle kukkulalle. Oli mukava hienon päivän päätteeksi istuskella laskevan auringon valossa kertaamassa päivän tapahtumia ja keskustellen muutenkin mukavia.

Perjantai 28.6.

Ryminää, töminää, ähinää ja melskettä, kun valmistauduimme jättämään islantilaisen tunturierämaan. Eila oli määrännyt rautaisella otteella siivouspartiot. Jouko voiteli kärventyneitä jalkojaan sekä ilmoitti jokien veden korkeuden nousseen ainakin 10 senttiä.

Höyryhattarat edessämme paljastivat yhden Islannin suosituimman nähtävyyden Geysirit. ''Er kommt, , er kommt.., nej.., no ', now it comes,'' mumisi joukko; ''NYSSETULEE!!'' ähkäisi Eero N kun suuren geysirin pikkuveli päästi vihdoin paineet eli vesisuihkun pihalle. Vappu suoritti vaarallista äänitystehtävää saadakseen kaikki kurlutukset ja porinat nauhalleen.

Yleisesti ottaen Kylpylä örkki oli ylimainostettu esim. uima-altaan vesi oli jäistä, korkeintaan 27°C, olimme juuttua vesiliukumäkeen ja ruokasalissa korviimme kantautui steriili englantilainen pop-musiikki. Ruoka ei tyydyttänyt muita kuin ehkä linnun lailla syöviä naisia.

Hiljaisuuden laskeutuessa kasvi-iskuryhmä Eero N ja Tatta selvittivät merisuolakkeen anatomiaa, ala-aulan lattialla rojotti päivän jälkipuintiporukka.

Bongareiden ''tykistöä'' Dúrholaeý lintuniemellä.

Lauantai 29.6.

Aamu valkeni pilvisenä ja utuisena. Päivä oli siitä erilainen, että varsinaista järjestettyä ohjelmaa oli hyvin vähän ja jokaisella oli mahdollisuus omin päin tutustua ympäristöön tai lähteä Raykjavikiin. Suurin osa porukasta lähtikin kaupungille, kävimme ostoksilla ja muutenkin tutustumaan erilaiseen Raykjavikiin kansallispäivään verrattuna.

Iltapäivällä oli tapaaminen Nordens Husilla, mistä Jón kuljetti meidät näköalavesitorniin, missä meillä oli tapaaminen Joukon kanssa. Näköalavesitorni oli avattu samana kevääna ja hohti uutuuttaan. Sisällä oli upea suihkulähde, joka kuvasi geysiriä, seiniä koristi islantilainen taide. Ulkona kiersi näköalaparveke.

Ajoimme uimaan Bláa Lónidiin (sininen laguuni), joka on muodostunut läheisen vimalaitoksen laudevedestä. Vesi on todella sinistä, mikä johtuu silikaateista ja eräistä sinilevälajeista. Vesi on todella lämmintä, paikoin jopa kuuma, vesileikkeihin ei ollut mielenkiintoa. Vedellä on kuulemma mm. psoriasta parantava vaikutus.

Lammaspolku koristeenaan hiekkakivimonumentti Merkuntungur-kanjonin rinteellä.

Sunnuntai 30.6.

Sunnuntain ohjelma jakaantui kahden porukan kesken. Suurin osa porukkaa lähti Laxnes islanninhevostalleille pohjoiseen Skólistä ratsastamaan. Tallin henkilökunta oli satuloinut valmiiksi suuren osan ratsuista. Värikokoelma oli melkoinen, ruskeita, mustia, vaaleanruskeita ja harmahtavia sekä kirjavia hestureita (hevosia).

Toinen porukka, osa lintubongareista, vuokrasi auton, johon sulloutuivat kaukoputkineen ja lähtivät rantoja kiertelemään Keflavikiin päin. Aluksi oli melko tyhjiä paikkoja, mutta aikanaan saatiin suulia näkyviin ja saimme nähdä sen upean saalistussyöksyn mereen.

Päädyimme kallioiseen rantaan missä nautimme evästä. Pienen matkan päässä oli merestä nouseva jyrkkä tötterösaari, missä olikin aivan vierivieressä suulia. Kauempana kivellä näytti olevan jokin kummitus, mutta merimetso se siellä tuuletti kainaloitaan eli kuivatteli sukelluksen jälkeen höyheniään. Sitten kiikaroitiin ja joku huomasi meressä oudon havainnon ja toden totta, valaita siellä oli koko parvi, joitain 4—6 selkää pyörähti aika ajoin pintaan. Tämä oli päivän huippuhavainto.

Koululle takaisin saavuttuamme kuulimme ikäviä uutisia. Retkemme ainoa vastoinkäyminen pääsi Islannin radio-, lehti- ja televisiouutisiin. Reilut 900-metrin korkuinen Esjatunturi on suosittu retkikohde. Sinne on muuten helppo nousta, vain viimeinen sata metriä on jyrkkää rinnettä, jossa on lumilaikkuja usein alkukesällä. Yksi meistä liukastui jyrkällä lumella, mätkähti selälleen ja liukui pää edellä suoraan kivikkoon. Helpotukseksemme liukastuja selvisi melko pian pois sairaalasta päässä oleva haava tikattuna ja ilman aivotärähdystä.

Matkallamme oli ollut erilaisia uinti- ja iltaliikuntatapahtumia, niin myös nyt ja ilta päätettiin hurjalla hyppynaruriehalla. Näin kavtsilaiset nuorekkaina pysyvät kun viitsivät ja uskaltavat lapsekkaiksi heittäytyä.

Maanantai 1.7.

Herätys oli viideltä, jotkut taisivat olla liikkeellä jo aikaisemminkin. Pakattiin. Oikeastaan vasta nyt lähtöpäivänä saatiin pieni aavistus siitä paljon mainitusta ''normaalista'' islantilaisesta säästä. Sataa tihutti, tosin heikosti ja ilman tuulta.

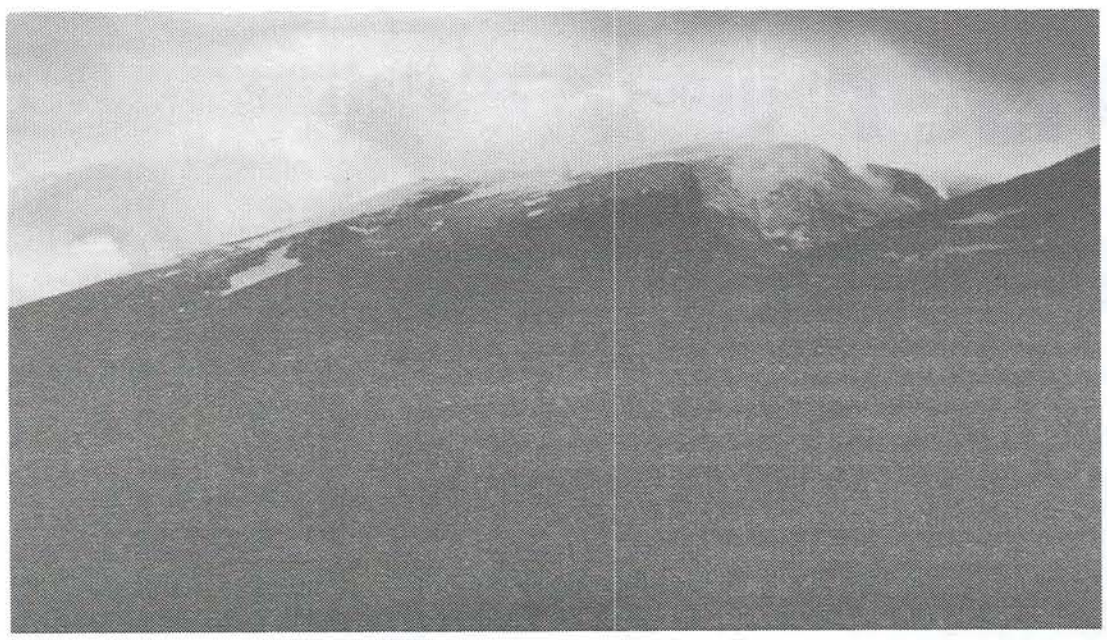
Lähdettiin lentokentälle, itse ajoin bussin perässä koska lintuihmisten, ''bongareiden'', vuokraama auto piti palauttaa. Lentoseman edessä Jounille esitettiin porukan kiitokset, annettiin pienet muistot ja sitäkin suuremmat halaukset. Ja niin Jouni lähti — samanlaiselle, mutta varmasti erilaiselle, Islannin kierrokselle italialaisten kanssa.

Sitten verovapaille ostoksille ja koneeseen. Itä-Islannissa oli selkeä sää, joten loimme viimeiset katseet tulivuoriin, jäätiköihin ja sandureihin. Moni meistä varmasti haikaili jo paluuta sinne.

Marita

VALOKUVAT

Tuula Granroth
Marita ja Hannu Maula
Antti Pulliainen
Gunilla Rönnholm
Karttapiirros
Hannu Maula

Myskihärät elelevät Snöhettan maastossa Dovren tunturialueella.

VAELLUSPOLUILTA

Dovren myskihärät

Vaelsimme elokuussa Dovren tunturialueen poikki Grövudalen'ista Kongsvoll'iin. Kauniin vihreän Grövudalen laakson jälkeen Snöhettan pohjoispuolen kivikkoinen tunturiylänkö oli karu ja kylmä, varsinkin sateella.

Snöhettan 2286 metriä korkean huipun koillispuolella nousimme nelivedolla tunturien väliseen satulaan. Levähdimme satulassa ja tarkastelimme alapuolella olevaa uutta vihreää laaksoa. Kimalteleva jäätikköjoki, vihreät niityt, pienet kivikot ja valtavat, yksittäiset siirtolohkareet loivat maiseman.

Yksi siirtolohkare kiinnitti huomiotamme! Se vaihtoi paikkaa silloin tällöin. Kameran 200 millisellä zoomilla katsoen "lohkare" osoittautui myskihäräksi, joka kevyesti astellen nousi kivikkoa ylöspäin ja häipyi harjanteen taakse.

Laskeuduimme alas laaksoon ja kuljimme merkittyä reittiä pitkin siirtolohkareiden välissä. Vähän ylempänä tunturin rinteessä, suurten lohkareiden keskellä, näimme seitsemän myskihärän lauman. Neljä täysikasvuista seisoi vakaasti paikallaan ja kolme vasikkaa kirmaili ympärillä. Nousin suuren kiven päälle nähdäkseni paremmin lauman ja mahdollisesti muuallakin olevat härät. Lauman johtajan kanssa tuijotimme toisiamme silmästä silmään, - tosin välimatkaa oli noin 200 metriä. Otettuani muutaman valokuvan laskeuduin kiveltä, koska lauman johtaja näytti hermostuvan.

Jatkoimme matkaa siirtolohkareiden välissä polkua pitkin. Tarkkailimme lauman käyttäytymistä ja katselimme myös ympärillemme. Jännitti! Mitäs sitten, jos suuren lohkareen takaa olisi tullut myskihärkä? Varmaankin siinä olisi kokeiltu otsaluun kovuutta!

Jo satatuhatta vuotta sitten myskihärkiä liikkui Skandinaviassa mammutin kaverina. Viimeisen jääkauden jälkeen niitä oli enää vain Grönlannissa ja pohjoisimmassa Kanadassa.

Vuonna 1932 tuotiin Grönlannista muutamia myskihärkien vasikoita Norjaan Dovren tuntureille. Kanta lisääntyi tyydyttävästi, mutta sodan aikana vastarintamiehet joutuivat ampumaan kaikki villan ja lihan vuoksi. Vuonna 1953 tuotettiin uusi kanta Grönlannista ja tänään Snöhettan maastossa elää noin 60 yksilöä.

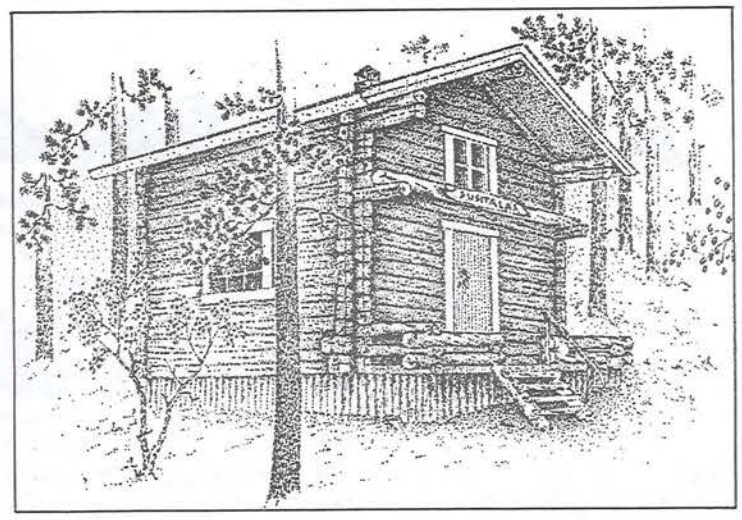
Myskihärkä on rauhallinen eläin, mutta vasikoitaan puolustaessaan se saattaa käydä ihmisenkin kimppuun. Silloin kun härkä puhisee nenäänsä ja kuopii etujaloillaan maata, on hakeuduttava suojaan. Juoksemalla ei karkuun pääse. Eräissä ohjeissa suositellaan noin 200 metrin välimatkaa härkien turvalliseen tarkasteluun.

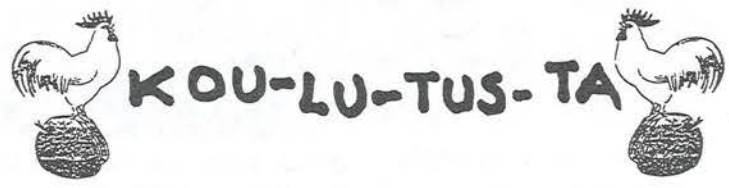
Mikään eläin ei elä niukemmissa olosuhteissa kuin myskihärkä. Talvellakin se löytää ravintonsa jäätiköiltä tai paksuimmankin lumipeitteen alta. Se on täydellinen kasvissyöjä. Kesäaikana se voi jonkun verran kärsiä kuumuudesta ja silloin se mielellään kylpee puroissa.

Täysikasvuinen myskihärkä painaa noin puoli tonnia ja on kömpelön näköinen, johtuen pitkästä, maahan asti ulottuvasta karvapeitteestä. Tosiasiassa eläin on uskomattoman ketterä ja nopea. Kahden myskihärän kamppailu lauman johtajuudesta on raju taistelu, jossa rapa roiskuu ja sarvet rytisee. Ensin eläimet mulkoilevat toisiaan, peräytyvät muutaman metrin ja syöksyvät sitten pikajunan nopeudella otsa otsaa vasten. Valtavan rysäyksen ja hetken selviämisen jälkeen temppu toistetaan, kunnes toinen saa tarpeekseen ja poistuu hiljalleen paikalta.

Kämppäkortteja myytävänä

Tiedustelut Oili Virtanen (ks. sivu 2.)

Koulutustoimikunta sekä sen ulkopuoliset koulutusmateriaalin tuottajat ovat ahkeroineet opetusohjelmien parissa niin, että kesä- ja talvikurssien opetusohjelmat sekä oppituntisuunnitelmat on saatu valmiiksi. Kouluttajakansioihin tuleva aineisto on jo suurelta osin puhtaaksikirjoitusvaiheessa. Tavoitteenamme on, että kesäkurssien materiaali saadaan valmiiksi maaliskuun aikana ja jaetuksi kurssien pitäjille. Talvikurssien materiaali valmistunee kevään kuluessa.

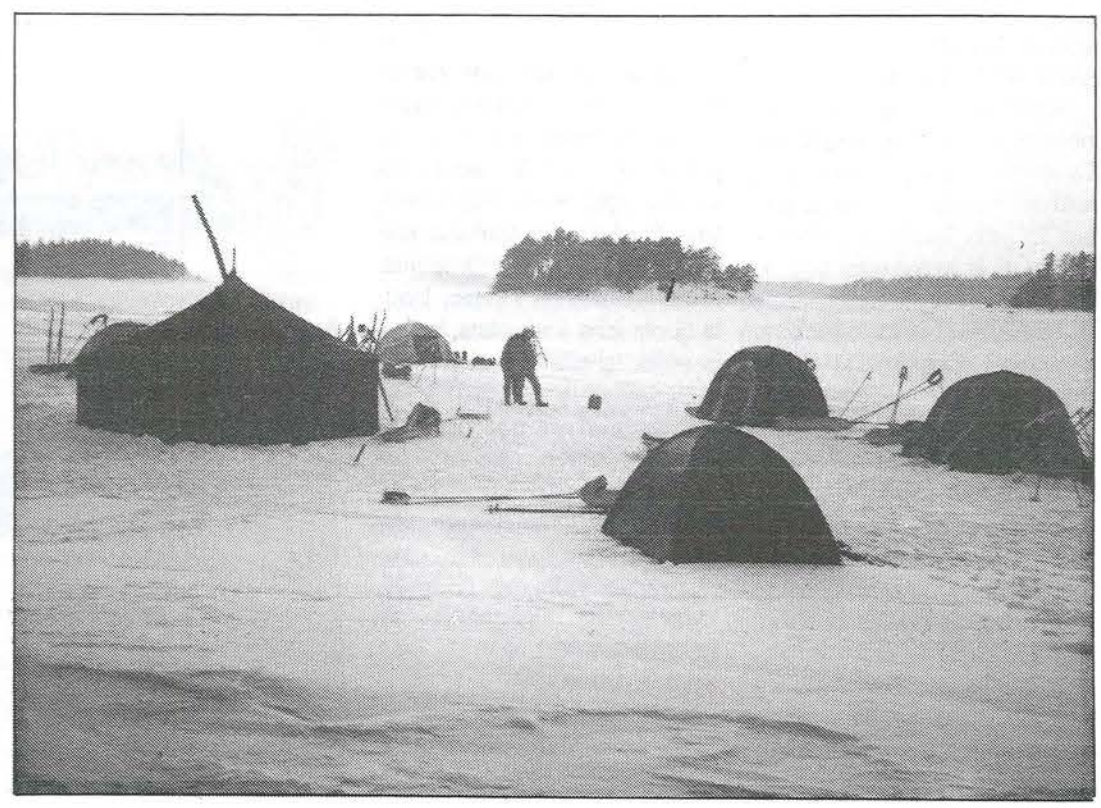
Kouluttajakansiossa oleva materiaali tulee olemaan kouluttajan tukena hänen opetustyössään. Vaikuttaminen tämän päivän koulutukseen vaatii tulevaisuuden hahmottamista. Siihen tarvitaan teitä, erilaiset tunturilatulaiset, joilla on runsaasti retkikokemuksia ja halua toimia opettajina kursseillamme.

Asiasta kiinnostuneet ilmoittakaa halukkuudestanne sekä sydäntänne lähinnä olevasta aiheesta allekirjoittaneelle, osoite Graniittitie 15 as. 21, 00710 Helsinki, tai lähimmälle tunturikerholle, jotta saamme koottua kouluttajapankin kursseja toteutettavien kerhojen tueksi. Tunturikerhot Kolbma ja Logi ovat jo olleet kiinnostuneita laadittavista kurssisuunnitelmista ja toivomme muidenkin kerhojen ilmoittavan koulutusmahdollisuuksistaan, koska kursseja tullaan järjestämään eri puolilla maata ja siten helpottamaan hajallaan asuvien Tunturiladun jäsenten osallistumista niille.

Logilaisin voimin on laadittu kesäkursseihin niveltyvät viikonlopun kestävät Nuorten kesäkurssin perusosa sekä maasto-osa. Koulutustarvekartoitusta varten toivon jäsenistöltä tietoja nuorten koulutustarpeesta.

Kuten aikaisemmin tällä palstalla on mainittu, toivotaan myös kerhoihin kuulumattomien jäsenten osallistuvan näille kursseille tutustuen samalla lähemmin Tunturiladun toimintaan.

Kyösti Lamminjoki

Kirjaa on vielä saatavana. Siinä käsitellään mm.

- vaeltamisen tekniikkaa
- retkeilyvälineitä ja -tarvikkeita

sekä retkeilijälle aina tärkeitä tietoja

- EA- ja pelastuspalvelusta
- oikeuksista ja velvollisuuksista
- rajoituksista.

Kirjan hinta lähetyskuluineen on 70:-. Myyntiä hoitaa: Oili Virtanen, os Sauvonrinne 7 D 14, 08500 LOHJA as., puh. k. 912-81177.

TUNTURIUUTISET

Tällä palstalla julkaistaan pieniä uutisia joista ei ole yleisesti tiedotettu, mutta jotka ovat tunturiretkeilijöille tärkeitä. Tiedot autiotuvista, silloista, reiteistä ja muista rakennelmista sekä säännöistä ja rajoituksista, yleensäkin kaikki muutokset Lapin retkeilyalueilla, voidaan tuoda tunturilatulaisten tietoisuuteen tässä. Harkitusti voidaan myös huhujakin julkaista. Silloin niille saadaan joko vahvistus tai ne voidaan osoittaa perättömiksi.

Ilmoittakaa Lapin retkeilyalueiden asioista palstan toimittajalle: Matti Rekola os. Rintamäenkatu 29 G 14 33820 Tampere. Puh. 931–652563

SAVUKOSKEN SAVOTTAKÄMPÄT

Suurten savottojen Savukoskella on Museoviraston toimesta entisöity vanhoja savottakämppiä. Kämpät omistaa Museovirasto, mutta hallintaoikeus on Savukosken kunnalla.

Kämppiä vuokrataan erilaisiin tarkoituksiin ja vuokra oli v. -91 100 mk/päivä. Jos kävijöitä on useampi kuin 4 henkilöä, peritään lisää 25 mk/henkilö. Sauna ja polttopuut kuuluvat hintaan. Vuokrausaika on pääsääntöisesti 3 vrk, mutta pidempääkin varausta voidaan harkita. Kämppäkokonaisuuden vuokraus ei estä ulkopuolisia käyttämästä avoimia osia (autiotupia).

Tarkempia tietoja saa ja varauksia ottaa vastaan Savukosken kunta/kulttuuritoimisto, puhelin virka-aikana 9692-41411. Seuraavat kolme savottakämppää ovat vuokralla:

REUTUVAARAN KÄMPPÄKOKONAISUUS (piirros 1)

Kämppä sijaitsee kunnan pohjoisosassa Sotatunturin eteläpuolella. Ison kämpän molemmissa päissä on petipaikkoja 24 + 26 hengelle. Kämppäkartanoon kuuluu myös sauna, hevostalli, liiteri, kellari ja käymälät. Lukitsemattomina (autiotupana) ovat keittiö ja kokinhuone.

KOTASELJÄN PÄÄPIRTTI (piirros 2)

Kämppä sijaitsee Maltion luonnonpuiston eteläpuolella. Kämpässä on eri huoneissa petipaikkoja yhteensä 35. Isossa pirtissä 25 petiä, keittiössä 1, karhukopissa 6 ja terävässäpäässä 3. Kämpässä on myös kuivaushuone. Sauna, liiteri ja käymälät ovat pihapiirissä. Kotaseljässä ei ole avoimia tiloja.

PYHÄJOEN ALATAMMEN KÄMPPÄKOKONAISUUS (piirros 3)

Kämppäkartano sijaitsee Maltion luonnonpuiston eteläpuolella, Kotaseljästä lounaaseen. Isossa pirtissä on 24 ja pikku kämpässä (tammivahdin kämpässä) 10 petipaikkaa. Sauna, savusauna, liiteri ja käymälät kuuluvat kokonaisuuteen. Lukitsemattomana tilana (autiotupana) on tammivahdin kämpän pienempi osa, joka on tarkoitettu vain tilapäiskäyttöön.

*

MAANSELAN KUULUMISIA

Vähän kuljettu, mutta autiudessaan kiehtova on Näkkälän ja Peltotunturin välinen erämaa.

Valtakunnan rajan tuntumassa mutkitteleva poroaita menee vuoroin Suomen, vuoroin Norjan puolella. Se ei siis noudata rajalinjaa, jonka ylittäminen ilman lupaa on kielletty. Valtakunnan raja on merkitty keltaisin kivipyykein sekä viisarikivin. Joissakin paikoissa rajalinjalla on sinisiä lasikuituisia sauvoja.

Poroaidan Norjan puoleinen maasto on lähes kaikkialla hopeanharmaan jäkälikön peittämä. Suomen puolella maasto on porojen liiallisen laiduntamisen seurauksena paljaaksi syötyä ruskeaa nummea.

Poroaidan tuntumassa kulkee luonnollisesti poropolku ja sen läheisyydessä on myös ns. mönkijä- ja mopoura. Tällainen ura menee Naltijärvi - Pierkkujärvi - Liulama - Tsuukisautsi - Valkamapää reittiä ja jatkunee Kalkujärven lapinkylään. Samanlainen ura löytyy Maddaoaivin - Porrastunturin väliltä.

Vanhat rajavartioston partiomajat on luovutettu paliskunnalle. Tsuukisautsin ja Rautuoaivin partiomajat ovat hyväkuntoisia avoimia tupia, mutta niitä ei huolleta. Tsuukisautsin vankasta koivumetsästä löytyy polttopuuta, mutta Rautuoaivin kämpän lähellä ei ole kuin kuivunutta katajaa ja risuja, talvella ei sitäkään.

Rajan pinnassa Liulamajärvellä on uusi yksityinen lukittu kämppä. Pierkkujärvellä on myös lukittu kämppä, jonka erillinen pieni sauna on avoin.

*

POSTIAUTOLLA MURMANSKIIN

Ivalon ja Murmanskin välillä liikennöi linja-auto kerran päivässä kumpaankin suuntaan. Lähtö Ivalosta on klo 14.30, joten siihen ehtii Rovaniemeltä tulevalta vuorolta. Murmanskista bussi lähtee klo 7.30 paikallista aikaa ja tulo Ivaloon on klo 13.00.

Matkustajilla on oltava passi ja viisumi sekä bussilippu ennakolta ostettuna. Edestakaisen lipun hinta Ivalosta Murmanskiin on 200 markkaa. Matkan pituus on 300 km yhteen suuntaan ja vuoroa ajetaan aina kun tieolosuhteet sen sallivat.

*

YLÄ-INARIJOEN KANSALLISPUISTO

Øvre Anarjåkka nasjonal park eli Ylä-Inarijoen kansallispuisto on norjalaisen metsähallinnon Statens Skoger'in vastuulla. Puiston käytännön tiedonjaosta ja sen liepeillä olevien tunturitupien avaimista vastaa: Fjelltjenesten i Finnmark/ avd. Karasjok, postboks 239, 9731 KARASJOK puh. 47 84-67 146.

Autiotupia ei kansallispuistossa ole lainkaan, vain muutamia lautarakenteisia kalastajankojuja ja porosaamelaisten talvikyliä. Sen sijaan puiston liepeillä Inarijokilaaksossa on muutama lukittu tunturitupa.

ANDREAS NILSEN tupa on Inarijokivarressa, noin kilometri puiston rajasta itään. Tuvassa on kaasuliesi, patjat ja makuusijat 3-4 hengelle. Pihapiirissä oleva talli on kunnostettu tunnelmalliseksi avoimeksi autiotuvaksi, johon sopii 4 henkeä.

HELLIGSKOGEN'in (Bassevuov'di) hirsinen tunturitupa saunoineen on Angelin kylän kohdalla Inarijoen rannalla. Läheisyydessä on myös muutamia saamelaiskalamajoja.

STORFOSSEN'in vaatimaton tunturitupa on Inarinkönkään/ Matinkönkään (Storfossen'in) kohdalla.

Andreas Nilsen tuvalta muutama sata metriä alemmaksi, mutta Kunteussuvannon yläpäässä on Inarijoen ylitse kahluupaikka (rajanylitysluvat oltava kunnossa!). Kahluupaikalla vesi ulottuu tuskin polveen asti, mutta siitä ylöspäin noin 13 km:n matkalla aina Gumpegorzi'lle asti, joen voi ylittää vain uimalla.

*

1.

2.

3.

LAPIN ERÄMAAPUHELINVERKKOA EI PURETA.

Lehtiartikkelin mukaan Lapin Telen johtaja vakuuttaa, ettei erämaapuhelinverkkoa pureta! Inarin, Sodankylän ja Muonion alueilta puretut yksittäiset puhelimet olivat tekniikaltaan vanhentuneita. Muut puhelimet säilyvät ja ne pyritään käyttämään loppuun.

Inarin alueelta puhelimet on poistettu Lemmenjoen kansallispuiston länsiosasta Pahtajärveltä, Inarijärven itärannalta Onnelasta ja Surnuvuonon kohdalla rajavartioston Kapperijärven kämpältä. (Kessin kairalla, Nammijärven länsipuolella on Morottaja-niminen talo, jossa puhelin).

Lapin Telessä on tutkittu mahdollisuutta, että retkeilijät voisivat vuokrata hotelleista, matkailukeskuksista yms. pienikokoisia matkapuhelimia erämaihin mennessään.

*

KEMIHAARAN PARKKIPAIKKA

Kemihaaran rajavartioston vieressä on sähköistetty parkkipaikka. Vartio myy kohtuuhintaan avaimia autonlämmittimien pistorasioihin 4 tunniksi, vuorokaudeksi tai viikoksi.

Rajavartiostosta lähtee pitkospuin ja silloin varustettu selvä polku kohti Manto-ojan kämppää.

*

KITTILÄN–INARIN POSTIPOLUN KAMPÄT

Kittilän ja Inarin välillä kulkevan pikitien, entisen postipolun, varrelle rakennetut autiotuvat on peruskorjattu.

LAUTTASELKÄ: Kämppä on korjattu perusteellisesti. Hirsikertoja on vaihdettu, katto ja sisätilat ovat uusittuja. Pihalla puuliiteri ja roskapöntöt.

KARVASELKÄ: Kämppää on ehostettu ja sen kunto on hyvä, vaikka se onkin jätetty edelleen kallelleen. Uusi UPO-kamina on sisällä ja uudessa puuliiterissä siihen puita.

HIRVASSALMI: Ministerinkämppä on siivottu hyvään kuntoon ja uusi puuliiteri on täynnä puita.

MENESLATVA: Kämppä on purettu aikoja sitten.

SALLIVAARA: Museovirasto on kunnostanut poroerotuspaikan kämpät. Alueella on seitsemän avointa kämppää ja kaksi lukittua. Sauna on avoin.

*

Kokemuksia lasten eräretki-kurssilta 1991

Ville on kolmannen polven tunturilatulainen. Isä oli pikkupoikana vaarin kanssa rakentamassa Susikyröä. Ville oli ollut jo aikaisemmin parina kesänä erämaan laitamilla ja talvella Rukalla. Hänen palattuaan eräretkikurssilta utelin kokemuksia. Seuraavassa haastattelun anti.

''Miksi kiinnostuit eräretkikurssista''?

''Olin ollut ennenkin Lapissa, mutta minua ei oltu opetettu selviämään erämaassa. Siellä saisi olla paljon ulkoilmassa ja oppisi vähän kaikkea''.

''Oliko kurssi vaikea vai helppo''?

''Kurssi oli minulle helppo, koska osasin käyttää jo kompassia ja olin tottunut Lapin maastoon.'' (Eräretkeilyn opas oli luettu, mutta ei tentitty).

''Mitä uusia kasveja opit tuntemaan''?

''Opin tunnistamaan valkoisen kurjenkanervan, sielikön, tähtirikon, sinisen yökönlehden ja lapinvuokon.''

''Minkälaisia harjoituksia teillä oli maastossa''?

''Harjoittelimme kompassinkäyttöä, kartanlukua, maastossa liikkumista, leiriytymistä, ruuanvalmistusta ja jokien (puron) ylittämistä''.

''Mikä oli mukavaa''?

''Mukavaa oli hyvä seura ja hyvät järjestelyt. Epämukavaa olivat hyttyset ja mäkäräiset. Sekä se, ettei ollut aikaa kalastaa, vaikka sitä olisin niin mielelläni tehnyt''.

KIITOKSIA KURSSIN JÄRJESTÄJILLE, sanoo mummikin. Poika oli tosi innostunut palatessaan Lapista.

Eila Wäänänen

Ohessa Villen piirros vanhalta piekanan pesältä, johon hän on kuvitellut asukkaan.

Piirros: Ville Wäänänen

Lapin lauluja 3

Peeran kutsu

Tule Peeran perukoille
pilvenreunan pientarille
tuulen tuiverrustiloille
Lapin linnun laitumille
pöllön pyyntimaisemille
kotkan kaitsemasijoille.
Peeralla on pitkät pellot
rakkarinteet rajattomat
Kivipellot kiireettömät
laet laajat, ajattomat.

Mukallekin mukavasti
tiet on tuuleen tarpojalle
kivet siell on kasapäinä
pahta piekanan pesänä.
Lumihuiput sinne siintää
konsa pilvi pakeneepi
veden pinta välkentelee
konsa päivä paisteleepi
lompolot ja joet loistaa
konsa kilo kiilteleepi.

Tunturien tumma seinä
Peerajärven pintaan piirtyy
hattaroita hartioillaan
taikka pitkä pilven lonka.

Kesäkylän kulkemilla
lapinkylän laitumilla
astuu Antti, potra poika
Lapin naisen naurattaja
monen pounun ponnistaja
tunturien tunnistaja
porokarjan kasvattaja
lohen loitsujen lukija.

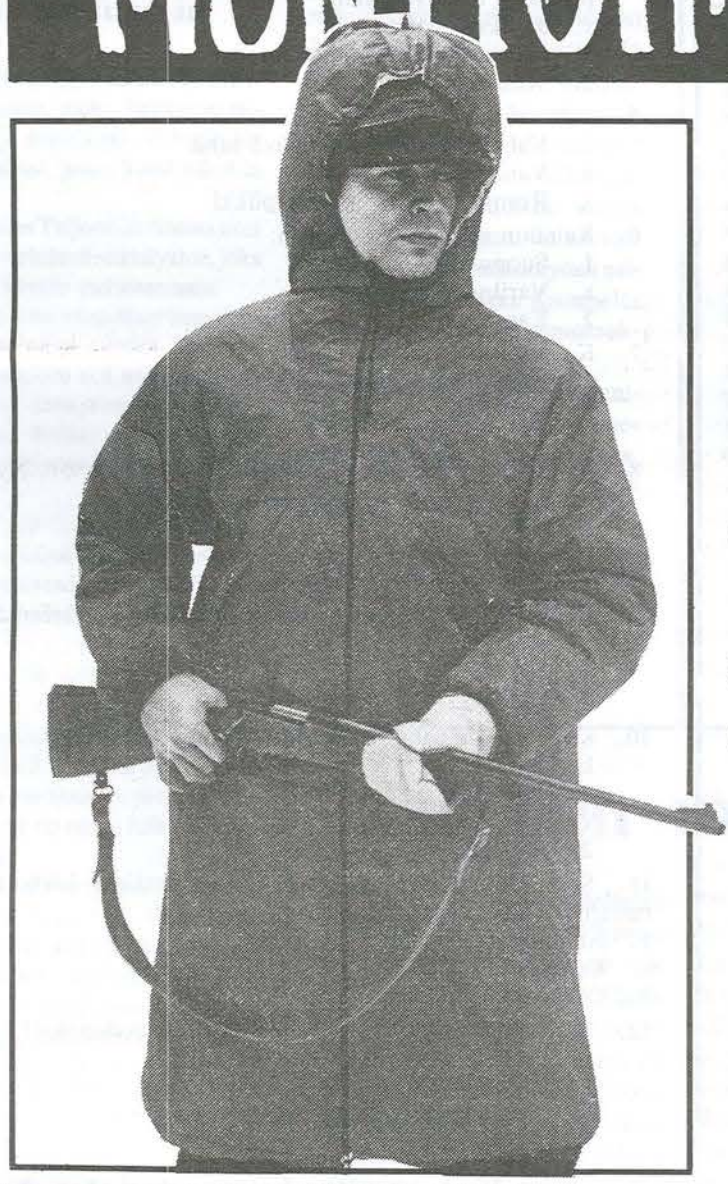
Tuvassa on tuulen turva
takkavalkean tarina
hiilen hehku ja hämärä.

Tule Peeran perukoille
kivikkoiseen koivikkohon
lohduttomaan louhikkohon
vaikeahan varvikkohon.
Tehdään tuli tuttavaksi
lepohetki leppeäksi
kahvitauotkin tavaksi
hyvän mielen haltijaksi
sytyksi syvemmän tunnon
ilman äärien iloksi.
Patikassa pitkän päivän
purot pitää pirteänä
norot, nousut notkeana
suot ja särmät sitkeänä
pitkä matka piin kovana.

Voitto Elo

KIEPPI

MONITOIMITAKKI

retkeilyyn...

- pitkä kääntötakki
- lyhyt taukotakki
- makuupussi
- voidaan pakata omaan huppuunsa paino n.1 kg
- väri: puna/vihreä
- päällinen vettähylkivää 100 % polyamidia, täyte polyestervanua.

HINTA 550,-
+postikulut

Nurmeksen Talvipäivillä 8.-9.2.92 on mahdollisuus ostaa SASTA-tuotteita EDULLISESTI!

SASTA

SASTA OY
Teollisuustie 20, 75530 NURMES
Puh. (976) 20855
Telefax (976) 20854

NUORTEN VAELLUS

3—6 pv. heinäkuuta 1992

Lähtö Turusta 3 pv. illalla. Retkeilemme tulevalla Kurjenrahkan kansallispuistoalueella.
Käymme mm. Pukkipalon aarnimetsässä, Kuhankuonon 8-kunnan rajapyykillä, Vaskijärven luonnonpuistossa.

Yövymme Login Kotakentällä ja Koirasaaren kämpällä.

Varustus: Rinkkaan pakattu normaali retkivarustus. (sovitaan myöhemmin mikä välttämätöntä)

Ota yhteys Maisaan p. 921-366457
viimeistään 15.6.92 mennessä.

Marja-Liisa Kramsu
Lauklähteenk. 6 A 23
20740 Turku

Retkitiedot talteen

Tilastoimme tänä Tunturiladun 46. toimintavuonna jäsenistön tekemät eräretket ja tunturikäynnit. Toivomme jokaisen ilmoittavan retkistään allaolevalla lomakkeella.

ERÄRETKI: Tunturieräretki on retki joka varustautuneena kävellen tai hiihtäen ja ilman välillä tapahtuvaa muonatäydennystä suoritetaan asumattomassa tunturiseudussa ja kestää vähintään kuusi vuorokautta.
Tunturieräretki on pääosin suoritettava viitoittamattomalla reitillä.

TUNTURIKÄYNTI: Vähintään kolmen päivän oleskelu tunturialueella, tai 3—5 vrk. kestänyt vaellus.
Jos kaavakkeen sarakkeet eivät riitä käytä muuta paperia tai valokopiota.
Kooste saaduista tiedoista julkaistaan Tunturilatu-lehdessä.
Palauta kaavake os: Marita Maula, Ylipalontie 1 D, 00670 Helsinki.

Nimi _____

Kotipaikka _____

ERÄRETKET 1991

Retkireitti: _____

_____

Aika: _____ hiihtäen / kävellen

Pituus, karttakilometrit: _____ km

Retkireitti: _____

_____

Aika: _____ hiihtäen / kävellen

Pituus, karttakilometrit: _____ km

TUNTURIKÄYNNIT 1991

Alue / reitti: _____

Aika: _____ tunturikäynti / melontaretki

Alue / reitti: _____

Aika: _____ tunturikäynti / melontaretki

TUNTURILADUN TALVIPÄIVIEN (1991) LUONNONLADUN KYSYMYKSET JA VASTAUKSET:

1. ''Jokainen syy joka estää sinua liikkumasta on tekosyy'' näin sanoi:
   1. Urho Kekkonen
   x. Paavo Nurmi
   2. Tahko Pihkala
2. Mikä eläin on tehnyt tälläistä jälkeä? (valokuva puusta jonka alaosasta on kiskottu kaarna pois)
   1. Karhu
   x. Palokärki
   2. Ytimennävertäjä
3. Kainuu on kasvattanut monta kuuluisaa kirjailijaa. Kuka heistä on runoillut tällä tavalla:
   ''Oi kuinka se nuortaa ja riemastaa,
   sinis soljuvat sukkelat sukset!
   Tämä avaruus aatteita puhdistaa,
   tämä vapaus kauaksi karkoittaa
   elon ankarat ahdistukset!''
   1. Veikko Huovinen
   x. Ilmari Kianto
   2. Eino Leino
4. Jos liikut öiseen aikaan ulkona luonnossa helmi-, maaliskuussa, voit kuulla ihmeellistä puputusta ''pu-pu-pu-ou..'' Liittyykö ääni:
   1. Jäniksen häätanssiin
   x. Varpuspöllön soidinhuutoon
   2. Johonkin muuhun
5. Justeeri on:
   1. Kahden miehen käsiteltävä saha
   x. Vanha tukkijätkä
   2. Reenjalaksessa oleva jääpiikki
6. Kainuun maakuntakukka on:
   1. Suopursu
   x. Variksenmarja
   2. Kanerva
7. Kainuun maakuntalintu on:
   1. Käpytikka
   x. Kuukkeli
   2. Lapinpöllö
8. Paljakan luonnonpuisto perustettiin vuonna 1956. Nykyiseen kokoonsa se laajennettiin vuonna:
   1. 1961
   x. 1971
   2. 1981
9. Kainuussa on 10 kuntaa. Niiden väkiluku on yhteensä:
   1. 79.000
   x. 97.000
   2. 107.000
10. Kainuussa on paljon vaaroja, mutta mikä niistä on korkein?
    1. Vuokatti
    x. Iso Tuomivaara
    2. Paljakka
11. Suomessa on 12 tunturikerhoa. Ensimmäinen kerho perustettiin vuonna 1965. Se on:
    1. Alppas
    x. Kuhtta
    2. Okta
12. Mitä näistä kasveista voit käyttää ihmisravinnoksi?
    1. Hirvenjäkälä
    x. Nahkajäkälä
    2. Torvijäkälä

Vastaukset takasivulla.

Liikenneministeriölle

Asia: Erämaapuhelinverkoston supistaminen Lapissa.

Tunturilatu ry, joka on Suomen Ladun jäsenjärjestö, toimii ensisijaisesti Lapissa eräretkeilyä harrastavan, yli 2500 jäsenen yhdyssiteenä sekä yleisesti eräretkeilyn kehittäjänä ja edistäjänä.

Viitaten pääkaupunkilaisessa sanomalehdessä olleeseen kirjoitukseen sekä sen perusteella yhteydenottoomme Posti ja Tele-laitoksen pääjohtajaan toteamme huolestuneina kyseisen laitoksen suunnitelmat erämaapuhelimien huomattavasta vähentämisestä Lapin erämaa-alueilta. Olemme jyrkästi erimieltä Tele-laitoksen kanssa erämaapuhelimien tärkeydestä ja kannattavuudesta.

Pitkäaikaisen kokemuksemme perusteella olemme todenneet, että erämaapuhelimet ovat tärkeä yhteydenpito-/avunpyyntöväline erilaisissa onnettomuustapauksissa. Tiedämme myös, että erämaapuhelimella soittaen voidaan estää raskaan ja kalliin etsintäoperaation (pe-pa, helikopteri lämpökameroineen ym.) käynnistäminen. Tällöin voidaan hyvällä syyllä keskustella myös erämaapuhelimien kannattavuudesta.

Mielestämme erämaapuhelinverkosto tulee rinnastaa majakkalaitokseen, laivaväylien viittajärjestelmään tai esim. liikennemerkistöön, jotka nekään eivät ''tuota'', mutta tärkeys ja ''kannattavuus'' ovat yleisesti hyväksyttyjä.

Paheksumme myös Posti ja Tele-laitoksen ajatusta kannettavien puhelimien ostamisesta/vuokraamisesta mukaan eräretkille. Siinä on jo varsinkin nuoren eräretkeilijän mahd. hädänalaisen tilan hyväksikäytön maku.

Edellä olevan perusteella Tunturilatu ry esittääkin että, jos Posti ja Tele-laitos tuottavuuteen vedoten toteuttaa aikomuksensa poistaa merkittävä turvallisuusaste erämaa-alueilta Lapissa, niin Liikenneministeriö ryhtyisi kiireellisiin toimenpiteisiin erämaapuhelimien ylläpitämiseksi ja rahoituksen saamiseksi kompensoimaan Posti ja Tele-laitokselle erämaapuhelimista mahdollisesti aiheutuvat tappiot.

TUNTURILATU ry

Yrjö Suuniittu
puheenjohtaja
Eero Hämäläinen
varapuheenjohtaja

Missä tunturilatulaiset asuvat

Yhdistyksemme jäseniä asuu useimmissa Suomen kunnissa. Tämän lehden postitusluettelon mukaan on otettu alla olevaan taulukkoon ne kunnat, joissa on yli kymmenen jäsentä. Kunta tarkoittaa tässä samaa kuin postitusluettelossa ollut nimi. Virheitäkin voi olla, sillä esim. Karhula kuuluu nykyisin Kotkaan. Samoin tästä puuttuvat perhe- ja ns. kakkosjäsenet.

Taulukko: Yli kymmenen asukkaan ''tunturilatukunnat''

Helsinki	324	Karhula	27
Tampere	146	Joensuu	24
Espoo	141	Varkaus	21
Vantaa	101	Kotka	18
Turku	86	Kouvola	18
Jyväskylä	83	Lahti	17
Vaasa	66	Rauma	17
Pieksämäki	45	Kokkola	15
Hämeenlinna	44	Kangasala	14
Hyvinkää	37	Kerava	13
Kuopio	36	Nokia	11
Oulu	33	Naantali	10
Rovaniemi	29	Pirkkala	10
Mikkeli	28		

Kirjoituskilpailu 1990
Avoin sarja: sijat 5-9
OSA I
(Kirjoitus on hieman lyhennetty alkuperäisestä kilpailukirjoituksesta)

Pohjoismaista tunturiretkeilyä vuosisadan ensimmäisellä neljänneksellä

"Veien är målet"—
Matka on päämäärä.

Järjestäytynyt tunturiretkeily sai alkunsa maassamme vasta 1940-luvulla, sillä vain suppea joukko harrasti ennen sotiamme kulkemista tuntureilla. Harvoin silloin nähtiin kenenkään lähtevän tuntureille ilman nimenomaista asiaa ja niinäkin harvoina kertoina oli syynä useimmiten kalastaminen.

Koko vuosisadan alun ja pitkälle edellistä vuosisataakin olivat läntiset naapurimme ehtineet harrastaa vaeltamista tuntureilla monenkin järjestön voimin. Useat eritasoiset tunturitukikohdat vetivät puoleensa myös muuta kansaa. Valtion ja turistiyhdistysten tuvat olivat avoimia. Monilta järviltä löytyi kaksikin venettä, jotta ylitys olisi aina mahdollinen kummalta rannalta tahansa. Oli merkittyjä retkireittejä – Ruotsissa ryhdyttiin rakentamaan mm Kungsledeniäjo1890-luvulla. Norjassa retkireittejä oli merkitty vuosittain maan eri puolille. Ja lukemattomia tuntureita oli "valloitettu" tai niille noustiin tuolloin ensimmäisen kerran.

Esikuvina pidettiin saamelaisia, tukkilaisia, naparetkeilijöitä sekä brittiläisiä ja mannermaisia vuorikiipeilijöitä. Joutuu pakostakin ihmettelemään tuon tuntemattomiin ja melkein kartattomiin sekä lähes ilman retkeilyvälineteollisuuden palveluja olleen ajan antamia harrastusmahdollisuuksia. Kuinka tämä oli mahdollista? Ja miltä kaikki näytti?

VAELLUSVARUSTEET

Majoitteet

Ominaista mukaan otettaville varusteille oli niiden suuri yksilöllinen paino ja mukana kuljetettavien varusteiden vähäisyys. Yksin teltta painoi n. 5-18 kg. Tavallinen ratkaisu neljälle hengelle oli kooltaan 2x2 m, mutta myös 2 m korkea talomalli, jolloin taakkaa kertyi 15-18 kg. Kevyempi suoja saatiin nykyistä telttalaavua muistuttavasta mallista. Kevytteltta tehtiin raakasilkistä, minkä haittana oli sen heikko kestävyys.

Saamelaisten pienet ja lämpimät rankis-teltat olivat yleisessä käytössä myös talvella. Tuolloin valmistettiin myös aivan pieniä "ruumisarkkumallisia" telttoja. Kankaana käytettiin purje- tai markiisikangasta ja puuvilla- tai pellavasekoitekangasta, mitkä vielä kyllästettiin. Telttasalkona käytettiin vaellussauvaa tai se otettiin maastosta eikä teltassa ollut pohjaa. Ovi suljettiin hakasilla. Usein sisällä olikin poltettava koivun kääpää, jotta sääsket olisivat pysyneet ulkopuolella. Erikoista oli räystäiden täydellinen puuttuminen majoitteista.

Makuupussit

Makuupussina oli aluksi 10-kiloinen "lammaspussi", jonka korvasi nopeasti selvästi lämpimämpi ja vähän kevyempi "vasannahkapussi".

Aukko oli joko poikittain tai pitkittäin, jolloin sivuilla oli kaksi suurta läppää. Tavallisimmin kesällä kuitenkin käytettiin huopaa tai siitä ommeltua huopamakuupussia, jota saattoi täydentää öljykangassuojus. Vähitellen tulivat käyttöön myös untuvamakuupussit. Lämpimyyttä saatiin lisää erillisella pussilakanalla. Makuualustana oli porontalja.

Kantolaite

Kantovälineinä olivat puiset kantotelineet, jos kannettavaa oli todella runsaasti. Käytettiin myös reppuja sekä saamelaisten hyviä niestasäkkejä, jotka olivat kuitenkin erittäin hiostavia kantaa. Nämä syrjäyttivät vähitellen perinteiset tuohikontit pitkien retkien kantolaitteina. Painavat tavarat suljettiin joko vedenpitäviin säkkeihin tai kangaslaatikoihin, jotka oli vahvistettu nurkkalistoilla ja varustettu pressupusseilla.

Uutta suuntausta merkitsivät Norjassa v. 1909 ensimmäiset putkitelineiset satulareput, joita eivät kaikki kuitenkaan pitäneet puutelineisiä parempina. Tapana oli kuljettaa mukana vaha- tai öljykangaspeitettä, jonka alle sijoitettiin tavarat tai sääskettömänä aikana asetuttiin itse yöksi. Talvella tavarat voitiin kuormata erilaisiin suksikelkkoihin ja kookkaisiin, mutta kevytrakenteisiin Nansen-kelkkoihin tai sen muunnoksiin. Kuorma saattoi tällöin painaa jopa 200 kg. Ensimmäiset ahkiototettiin käyttöön vasta 1930-luvun alussa.

Ruoan valmistusvälineet

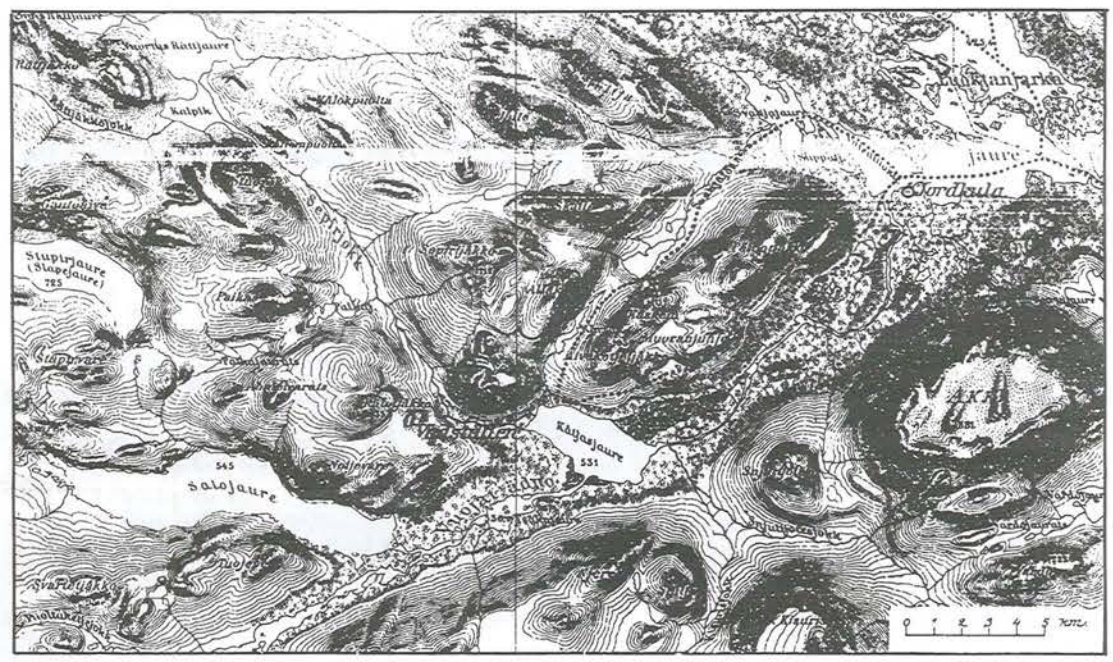
Ruoka valmistettiin yleensä nuotiolla, pitkittäin asetetuilla tulistelupuilla. Myös varpua ja turvetta käytettiin polttoaineena. Tuli sytytettiin fosforitikuilla. Tulen sytyttämisessä kehityttiin varsin taitaviksi. Avotunturitaipaleita varten kasattiin puut selkään muun taakan lisäksi. Varsinkin talvella käytettiin myös sen ajan valopetrooli- tai bensiiniprimuskeittimiä. Käytössä olivat myös kuivaspriillä toimivat kevyet Metakeittimet sekä spriikeittimet, joiden polttoaineen paino oli haittapuoli. Ruoka-astioiden materiaalina oli alumiini.

Vaellusvaatteet

Vaellusvaatteina käytettiin vanhoja talvivaatteita. Hymyilen katsoisi nykypäivän vaeltajavalkoisia kauluksia ja solmioita sekä maata viistäviä hameita, jotka tuolloin olivat yleisiä. Hameet korvautuivat hiljalleen golf- ja ratsastushousuilla. Alusvaatteet olivat yleensä puuvillaa. Ne eivät ainakaan talvella suojanneet riittävästi. Takkina käytettiin yleisesti kyllästettyä purjekangastakkia. Anorakki yleistyi vasta 1930-luvulla. Miehet käyttivät pitkien housujen rinnalla myös polvihoulämmittivät jalkaa hiihdettäessä, mutta haittasivat verenkiertoa nousuissa ja laskuissa sekä pitkien vaellusten aikana.

Päähineenä käytettiin vanhaa hakankainen sadetakki tai -viitta ja sydvästi. Toisaalta sarkaiset päällysvaatteet vähensivät sadetakin tarvetta.

Jalkoihin vedettiin varsikengät, jotka voideltiin tavan takaa molemmin puolin öljyllä ja käsiteltiin vielä rasvalla ja vahalla. Kokeneimmat retkeilijät ottivat käyttöönsä saamelaisten sisnahousut ja korottomat, pauloitettavat vuotakengät. Kengät tervattiin ja voideltiin hylkeenrasvalla, pasukkia ja säpikkäitä. Vasikannahkakintaiden sijaan saatettiin ottaa poronkoipinahka- tai susikintaat. Päähineet eivät juurikaan ole muuttuneet noista ajoista, jolloin myös kasvonsuojukset tunnettiin.

Ruotsalainen kartta Padjelantasta ja Sarekista 1900-luvun alulta.

huopahattua, jonka leveiden lierien varaan oli hyvä laittaa tarvittaessa sääskiverkko. Käytettiin myös pellavamyssyä, jossa oli aukot silmien kohdalla. Vyöllä kannettavasta pullosta siveltiin iholle pikiöljyn edeltäjää - tuohiöljyä, jollaista nykyisinkin voi helposti valmistaa käristämällä koivuntuohia säilykepurkissa ja sekoittamalla näin saadun eritteen vaikkapa ruokaöljyyn. Pikiöljykin keksittiin pian käyttöön. Hikoiltaessa - varsinkin helteellä jouduttiin sillä voitelemaan vähän väliä.

Talvivaatteet

Talvella vaihdettiin jalkaan tukevat ja tilavat nahkamonot, joita vuosien mittaan oli käytössä lukemattomia eri malleja. Monojen päälle kiinnitettiin huopasuojukset. Jotkut käyttivät saamelaisia nutukkaita, jotka olivat myös erinomaiset leirijalkineet. Alla oli kaikki paksua villaa: alusvaatteet, sukat, liivit, villapaita ja käsissä pidettävät vanttuut. Lyhytikäiset paperiliivit olivat yleisiä. Lisäsuojana käytettiin kintaita, huosuja sekä pitkiä sukkia. Kovan tuulen vallitessa ja sateella puettiin raakasilkkinen, kumi- tai vaha-

Muut varusteet

Sukset tehtiin useista koti- ja ulkomaisista puulaaduista ja varustettiin mäystimillä ja kantahihnoilla. Pitkiä suksia oli kahta lajia, joista toinen oli "Haapaveteläinen". Ahkerasti niitä tervattiin ja voideltiin steariinilla. Kaksikymmentäluvulla tulivat käyttöön ensimmäiset metallisiteet ja erikoisvoiteet.

Mukana varusteina olivat kirves ja kalastustarvikkeet sekä eräitä muita nykyisinkin tavallisia pikkuesineitä. Kantaja-oppaita varten oli mukana usein vielä päivä- ja kassakirja. Matkarahoja säilytettiin kaulassa kannettavassa pellavapussissa. Suksimiehillä oli varakärki ja tuulisäkki tuolloinkin mukana. Alppinisteillä olivat kaikki perusvarusteet valjaita lukuunottamatta.

Lisäksi varusteina olivat nykyaikaisilta tuntuvat: kompassi, taskulamppu, termospullo, kiikari, korkeusmittari-ilmanpuntari jne. Kameran paino jäi alle 1,5 vaseliinilla tai talilla. Sisusta täytettiin kenkäheinillä, josta huolellisesti muotoiltiin jaloille "linnunpesä", jolloin sukkia ei tarvinnut käyttää. Kenkäheiniä käytettiin myös tavanomaisissa jalkineissa. Luopumalla tästä vieläkin täysin mahdollisesta saamelaisten käyttämästä tavasta menettivät retkeilijät poikkeuksellisen paljon. Kumisaapaskin oli keksitty, mutta se ei silloin vielä ollut suosiossa. Sääryshihnat (puttees) olivat tuolloin kiistelyn kohteena. Toisaalta ne tukivat ja kilon - jalustan kera tai ilman, mutta kuvan tallentamiseen tarpeelliset lasilevyt painoivat 0,3-1,3 kg/tusina koosta riippuen. Tosin nykyaikaiset filmimateriaalit alkoivat yleistyä jo tuolloin.

"Reppuapteekin" voisi ottaa mukaan tänäkin päivänä. Erot ovat vähäisiä. Vain oopium- ja morfiinipohjaiset lääkkeet ovat vaihtuneet korvaaviin aineisiin myöhemmin. Tärkeää oli pitää mukana tunturien terävässä kivikossa liikuttaessa kengänpaikkaustarpeita: piki- tai suonilankaa, naskalia ja nahkaa.

Taakan päälle voitiin vielä ottaa kalliit, 8 kg:n telttasängyt ja kokoontaitettava, pöytä työskentelyä varten sekä kumipatja makuualustaksi. Ruotsissa kartat olivat 1:200 000 yleisesikuntakarttoja, jotka kattoivat koko Lapin. Norjassa karttoina käytettiin 1:100 000 asteosakarttoja, jotka pohjoisessa olivat vielä hieman epäyhtenäisiä. Erikoiskarttoja oli runsaasti. Tarkkuus oli selvästi parempi kuin taloudellisissa kartoissa, joilla itäiset naapurit aloittivat paljon myöhemmin.

MATTI ISOTALO

Kirjoituksen toinen osa julkaistaan seuraavassa numerossa.

Toimintamuistio 1992

8.—9.2.	XVII Tunturiladun talvipäivät (ks. eri ilmoitus)
4.—11.4.	Kavtsin Susiviikko Susikyrössä Yhteyshenkilö: Liisi Vähätalo, puh. 90-448895 (28.3.1992 mennessä)
4.—11.4.	Ovtsin hiihtoviikko Susi-Talaksella (ks. TL 3/1991)
11.—18.4.	Ohtan hiihtoviikko Susi-Talaksella (ks. TL 3/1991)
30.4.	Tunturilatu 2/92 aineisto oltava perillä.
9.5.	Tunturiladun kevätkokous TVK-talolla (HKI) klo 13.
16.5.	Linturetki Iniön saaristoon. Hinta n. 70 mk. Ilmoittautumiset 30.4. mennessä puh. 922-24040/Antti Karlin. Lähtö klo 7 Kustavista ja paluu rantaan n. klo 17.
24.5.—13.6.	Susikyrön saunan peruskorjaustalkoot. Kirvestyötaitoisia kaivataan. Yhteyshenkilöt: Pekka Huttunen, puh. 958-21247.
12.—14.6.	Ulko-Tammion retki (ks. eri ilmoitus)
15.—16.8.	Kesäpäivät Kavtsin isännyydessä Helsingissä
10.—11.10.	Susiaiset ja syyskokous Tsietsan isännyydessä Karttulan Eko-keskuksessa.

XVII tunturiladun talvipäivät Nurmeksessa 8—9.2.1992

Tunturiladun XVII Talvipäivät pidetään Hyvärilän matkailukeskuksessa Nurmeksessa.

— lauantaina avajaiset klo 12.00
— vaelluskilpailu klo 12.30
— luontolatu klo 12.30
— sunnuntaina liikunnallista ohjelmaa
— valaistu latu käytettävissä

Osallistumismaksu 30,— henkilö, sis.tulokahvin.

Majoitus pakettihinta 165,— henk/vrk
sisältää lauant.päivällisen (35,—)
saunomisen (20,—) om. pyyhkeet
yöpymisen (50,—) retkmajassa 2-6 hen.huon.
(oma makuupussi tai liinavaatteet)
sunnunt.aamiainen (25,—)
lounas (35,—)

Retkeilyhotelli majoitus 125,— henk/vrk.
— vuodepaikka, liinavaatteet, aamiainen.

Matkailuvaunupaikka 65,—
sähkö 15,—

Retk.majoitus käytettävissä jo perj.iltana tuleville 50,— yö.

Opastus Nurmes—Lieksa tieltä Bompan risteyksestä.
Matka Nurmeksen asemalta n. 4 km.

Ilmoittautumiset 26.1.1992 mennessä:
Keijo Leppänen puh. 973-825272
Heljä Laakso puh. 976-21287 (klo 6.00—7.00)
Niilo Siponen puh. k. 976-72028 t. 976-70310 Telefax 976-70963 os. Heikkiläntie 1 83900 Juuka.

Talvipäivät järjestää Tunturikerho KUMPE

Tervetuloa iloiseen Ylä-karjalaan.

Ps. Kivenheiton päässä on käytettävissä Sotka Bomban kylpylä. Käyttö maksaa 40,—/hlö, sisältäen allasosaston, kuntosalin ja solariumin käytön.

OIKEAT VASTAUKSET:
1, x, x, 2, 1, 2, x, 2, x, x, 2, 1.
Luontopolun vastauksissa oli ensimmäisen kysymyksen kohdalla virhe. Oikea vastaus oli Urho Kekkonen eikä Tahko Pihkala niinkuin yritimme väittää. Pahoittelemme tapahtunutta.

Parhaat pistemäärät saavuttivat:

1.	Eero Niinikoski	Tampere 12 p.
2.	Jorma Laine	Tampere 11 p.
3.	Yrjö Suuniitu	Tampere 9 p.

seuraavat 8 p.
Eero Kylliäinen
Raimo Rautjärvi
Mirjam Tyrväinen
Hemmo Kivilaakso
Reino Suihkonen

Ulko-Tammio 1992

Ulko-Tammion retki, järjestäjänä Tunturisusikerho KUOVZA 12.—14.6. 1992, lähtö 12.6. klo 20.00 Karhulasta Riippusillan laiturista. Ilmoittautua voi Maija Hurtalle puh. k. 952-62790 t. 952-25444. Järjestämme kuljetuksen, veden ja ohjelman, majoitteet ja muona itsepalveluna. Tervetuloa kaikki tunturi- ja merihenkiset.

Kavtsin bussi talvipäiville

Tunturikerho Kavtsi järjestää bussikuljetuksen Helsingistä talvipäiville.

Lähtö Helsingistä Mikonkadun tilausajolaiturista perjantaina 7.2.1992 klo 22.00. Ajetaan Kouvolan ja Mikkelin kautta. Paluu Helsinkiin sunnuntai-iltana.

Ilmoittautumiset 26.1.1992 mennessä: Hannu Maula, p. 90-743 246.

Linturetki Iniön saaristoon

Perinteisen saaristoretken kohteena on Iniön saaristo, jossa perehdymme lehtoihin, lintuihin ja keväiseen luontoon. Matkaamme Eufrosynellä. 45 henkilöä mahtuu mukaan. Ilm. 30.4. mennessä os. Antti Karlin, Haapaniemi, 23500 Uki, pk. 922-34418.

Keväinen alppivaellus

Toukokuussa järjestetään viikon alppivaellus Saksan ja Itävallan rajan vuoristossa, jos matkaan löytyy 12 - 16 kiinnostunutta. Vaelluksen lopussa on kaksipäiväinen vuorikiipeilykurssi halukkaille. Vaelluksen aikana kuljetaan alppimajalta toiselle, siten että lähtö ja paluu tapahtuvat Bad Wiesseen kaupunkiin. Koska muonitus tapahtuu majoilta ja makuusäkkejä ei tarvita, putoaa rinkan paino nousuissa miellyttäväksi! Vaellukseen osallistuvilta edellytetään kohtuullista kuntoa jonkinasteista "varmajalkaisuutta" ja reipasta mieltä.

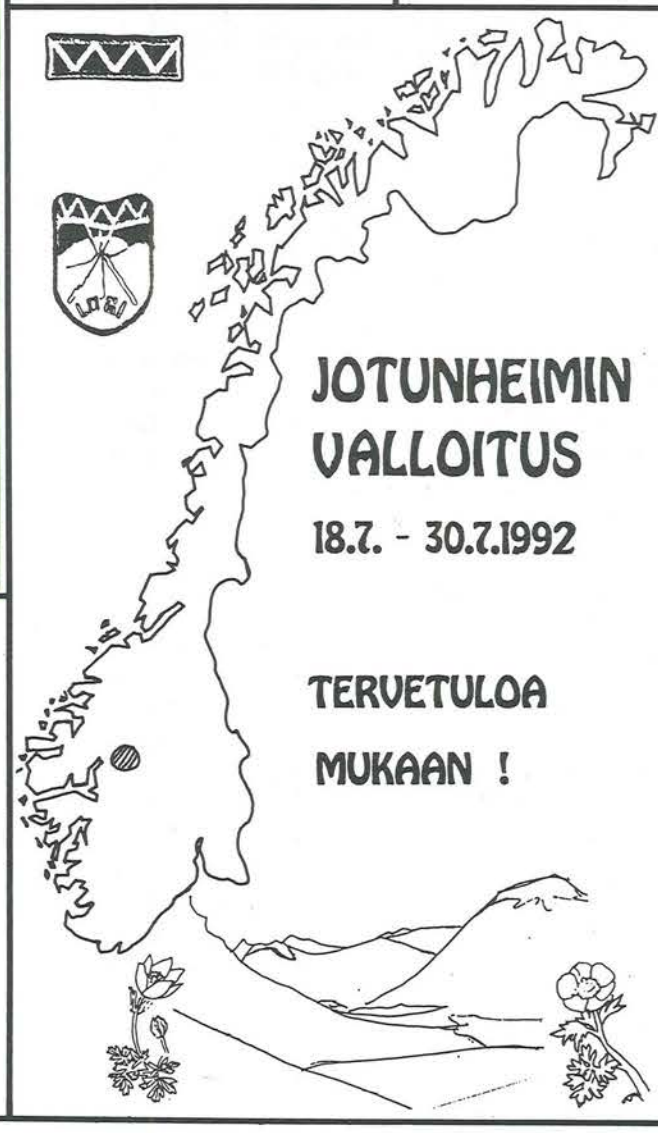
Alustava ohjelma:

Lauantai 16.5.92	klo 16.30 lento Helsinki München, saapuminen klo 18.25. Nouto bussilla lentokentältä ja kuljetus majapaikkaan Bad Wiesseehen. Yöpyminen ja matkavaatteiden varastointi saapumista odottamaan. Varustautuminen aamun vaellukseen.
Sunnuntai	17.5.92 vaellus alkaa
Maanantai	18.5.92 vaellus jatkuu
Tiistai	19.5.92 vaellus jatkuu
Keskiviikko	20.5.92 vaellus päättyy kurssipaikalle
Torstai	21.5.92 kiipeilykoulutus (tai vaell. ympäristössä)
Perjantai	22.5.92 kiipeilykoulutus (tai vaell. ympäristössä)
Lauantai	23.5.92 paluuvaellus Bad Wiesseehen, paluutouhuilut, bussikuljetus lentokentälle, lähtö Helsinkiin klo 19.15, jonne saavutaan klo 23.00.

Vaelluksen ja koulutuksen hoitaa "Alpinschule Bavaria", joka on erikoistunut vuoristossa tapahtuvaan kaikenasteiseen liikuntakoulutukseen. Tämänhetkisen DM-kurssin mukaan tulee viikko maksamaan lentoineen n. mk 3.700.-. Hinta sisältää oppaan/kouluttajan kulut, bussikuljetukset ja yöpymiset puolihoidoin majoilla (Bad Wiesseessä aamiainen).

Olimme vaimoni kanssa vaeltamassa seudulla kesällä -91 ia ihastuimme niin sen monipuoliseen antiin, että päätimme lähteä sinne uudestaan, jos riittävä porukka saadaan kasaan. Ilmoittautumiset kirjataan saapumisjärjestyksessä (ryhmän kokoa ei liikkumisen vuoksi haluta nostaa kovin korkeaksi - jos kiinnostusta ilmenisi, voisi tietenkin ajatella sellaisten, jotka eivät lähde vuoristovaellukselle, pysyttelevän koko viikon Bad Wiesseessä, jonka ympäristössä kyllä pystyy tekemään kaikenasteisia päivävaelluksia).

Tiedustelut ja ilmoittautumiset:
Eero Hämäläinen, Väinämöisenkatu 29 B 17, 00100 Helsinki puh. 90-498741 (koti), 90-8533036 (työ), Fax 90-8532113.

Tule tunturikerho Loginreippaassa seurassa tutustumaan Pohjois-Euroopan korkeimpaan huippuun Galdhöpiggeniin, 2469 m, sekä sen tarunomaiseen ympäristöön Jotunheimiin.

Reitinvalinnat tehdään ryhmien toivomusten mukaisesti. Vaellusaika on noin yksi viikko.

Tarkoitus on vaelluksen jälkeen tutustua Etelä-Norjan upeimpiin maisemiin sekä Osloon.

Lähtö Turusta lauantaiaamuna 18.7.
Paluu Turkuun torstaiaamuna 30.7.

Alustavien laskelmien mukaan (30 osallistujaa)
hinta noin 850 mk
sisältäen laivamatkat, ruokailu menomatkalla laivassa, hytti (c-hytti) paluumatkalla ja linja-autokuljetus.

Paikat täytetään ilmoittautumisjärjestyksessä. Vetäjinä kokeneita retkeilijöitä.

Keväällä ennen lähtöä pidetään tiedotus- ja keskustelutilaisuus.

Ilmoittautumiset ja tiedustelut: Ari Linkolehto puh. työ 921-318 717, kot 921-390 548, Irma Rytkölä puh. ilt. kot 921-921-397 998.